

SPOLOK ROTARVAK, N. O.

SPOLOK PRE ROZVOJ A OBNOVU TECHNIKY,
REMESELNEJ VÝROBY A KULTÚRY, N. O.

018 12 BRVNIŠTE 44, IČO 37923226

VÝROČNÁ SPRÁVA NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE

za rok **2023**

ÚVOD

Nezisková organizácia Spolok pre rozvoj a obnovu techniky, remeselnej výroby a kultúry, n. o. (v skratke Spolok ROTaRVaK, n.o.) so sídlom v Brvništi č. 44, okres Považská Bystrica bola registrovaná na Okresnom úrade v Trenčíne rozhodnutím zo dňa 20. 04. 2006 pod č. OVVS/NO/95 – 6/2006.

Spolok bol založený ako nezisková organizácia za účelom poskytovania všeobecne prospešných služieb v oblasti:

- a) vzdelávania a výchovy,
- b) tvorby, ochrany a obnovy duchovných, kultúrnych, technických a remeselníckych hodnôt,
- c) služieb na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti a v tom najmä:
 - ✚ poskytovanie služieb v oblasti šírenia informácií o remeselníckej výrobe a o kultúrnych a technických pamiatkach so zámerom priblížiť historický a kultúrny vývoj oblasti a regiónu vrátane zabezpečenia cezhraničnej spolupráce;
 - ✚ poskytovanie služieb v oblasti vzdelávania, výchovy, lektorskej a publikačnej činnosti;
 - ✚ realizácia a vypracúvanie projektov so zameraním na náučné chodníky, konzerváciu a propagáciu ľudových remesiel a ľudovej umeleckej výroby;
 - ✚ organizovanie a usporadúvanie výstav remeselníckych výrobkov, predvádzanie ich výroby a fungovania spojeného s informovaním o výrobných postupoch ako aj o histórii a súčasnosti toho ktorého remesla a organizovanie krúžkov a tvorivých dielní;
 - ✚ poskytovanie služieb na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti v spojení s rozvojom a obnovou techniky, remeselníckej výroby a kultúry;
 - ✚ zabezpečovanie údržby a obnovy technických, remeselníckych a kultúrnych pamiatok ako aj ich vedecko-technickej dokumentácie;
 - ✚ poskytovanie služieb v oblasti organizácie relaxačno – pohybových aktivít.

VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ SPOLKU ZA ROK 2023

V roku 2023 sa verejnoprospešná činnosť spolku sústredila na pokračovanie v obnove **celoslovensky jedinečnej školskej budovy na pôvodnom mieste postavenej svojpomocne občanmi z urbárskeho dreva v roku 1873 na urbárskom pozemku a slúžiacou dodnes iba na vzdelávacie účely** – muzeálna expozícia a vyvrcholili oslavy 150. výročie otvorenia starej školy a začiatku vyučovania.

1873-2023 150. výročie postavenia budovy školy

Spolok pokračoval v obmedzenom rozsahu vo verejno-prospešnej činnosti realizáciou projektov zabezpečených predovšetkým bezplatnými dobrovoľníckymi aktivitami spojenými so zberom informácií o histórii obce Brvnište a okolia, zberom hmotných a kultúrnych pamiatok od obyvateľov obce Brvnište s cieľom zvýšiť povedomie o histórii obce Brvnište jej technickej, remeselnej a kultúrnej vyspelosti v minulosti a zvlášť rozširovaním povedomia o **RÍFOVEJ PÍŠŤALE**, ako prvku zapísaného do **Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska** vďaka spolku a v spolupráci s FSK ĽH Bukoviny z Brvnišťa.

Oblasti pôsobnosti:

1. Administratívno - technické zabezpečenie činností

- 🚧 spojené s riadením a zabezpečením finančného krytia činnosti spolku;
- 🚧 spojené s vedením účtovníctva, účtu a hospodárením spolku;
- 🚧 zabezpečovanie dodržiavania stanovených opatrení, zverejnenie upozornení, ich materiálo-technické zabezpečenie, nákup dezinfekčných a čistiacich prostriedkov a ďalšie aktivity spojené s nakladaním, zberom a odvozom odpadu.

2. Štúdium a kolektovanie materiálov o histórii obce, prieskumné a mapovacie činnosti

- 🚧 vypracovanie podrobného návrhu zamerania činnosti spolku na kalendárny rok 2023 (redukovaný plán aktivít a ich finančné zabezpečenie vzhľadom na sústredenie sa na oslavy 150. výročia starej školy);
- 🚧 pokračujúca vyhľadávacia činnosť v archívnych materiáloch, publikáciách okolitých obcí Jasenica a Papradno;
- 🚧 pokračovanie vo vyhľadávaní a zbere hmotných a kultúrnych pamiatok od miestnych obyvateľov čistenie, oprava, maľovanie, reštaurovanie, retušovanie darovaných odevov (súčasť miestneho kroja), obuv (tzv. „krpce“, súkenné vlnené papuče a ich výroba), nástroje používané miestnymi

gazdami a remeselníkmi, súčasti vybavenia domácností (pece), internetové vyhľadávanie dokumentácie ohľadom technických pamiatok (mlyn, valchovňa, papiereň) a digitálne spracovanie dobových historických fotografií, zbieranie starých rodinných fotografií obyvateľov obce;

- ✚ rozhovory s miestnymi obyvateľmi „pamätníkmi“ a ich audiovizuálne zaznamenávanie;
- ✚ pokračovanie v zbere a zaznamenávaní miestnych piesní, spracovávanie histórie ženského a mužského speváckeho zboru a dychových hudieb, informácie o divadelnej činnosti v obci;
- ✚ príprava návrhu zbierania materiálov zachytávajúcich činnosť významných rodákov a príprava na ich umiestnenie na Paneli rodákov v starej škole;
- ✚ podklady pre obnovu remeselníckych tradícií v obci známej spracovaním dreva (návrhy audiovizuálnych podkladov do múzea -píla na vodný pohon, výroba šindľov, praslíc, vretien, pletenie košov, výroba krpcov, kožených vestičiek, širákov, tkanie rukávnikov a nánožníkov), výrobou papiera zo starých handár (papiereň), spracovaním obilia (mlyny na vodný pohon), výrobou súkna (valchovňa) ako aj rozvojom tradičných remesiel ako košíkárstvo (Mikušík); výroba rífových píšťal, tokárstvo, stolárske dielne (Pozník, Jaňačík), drotárstvo, pltníctvo, výšivkárstvo a ďalšie.

3. Skúmanie a rokovanie o technických možnostiach

- ✚ opravy krovu drevenej budovy starej školy v Rydzove na Pukánke vo vlastníctve Farského úradu v Papradne, postavenej svojpomocne občanmi v roku 1873 – v prenájme spolku;
- ✚ ďalšej obnovy budovy v súlade so Znaleckým posudkom stavu drevenice starej školy Ing. Viliama Lejčíka. Znalecký posudok bezodplatne vypracovaný pre potreby spolku;
- ✚ vyhodnotenie návrhov predpokladaných finančných prostriedkov na obnovu zatekajúceho krovu a zateplenia stropu;
- ✚ rokovania o možnosti zateplenia podkrovia a vybudovania výstavnej sály pre zbierky od občanov, dobové fotografie Ľudovíta Šišťíka darované p. Rosíkovou a historické fotografie Štefana Chmulíka sprístupnené rodinnými príslušníkmi a dokumentárne fotografie zachytávajúce činnosť spolku a Centrum rífovej píšťaly.

4. Pokračovanie v budovaní a zabezpečení chodu Miestneho centra kultúry v starej škole na obnovu a uchovanie tradícií pre široké okolie a vytvorenie komunitného priestoru otvoreného pre odovzdanie zručnosti a tvorivosti ďalším generáciám v spolupráci s folklórnou skupinou Bukoviny a Čum divadlom Brvnište:

- ✚ **muzeálna expozícia Múzeum historická škola v Brvništi - Dom tvorivosti, zručnosti a tradičných remesiel** zapísanej do zoznamu Muzeologického kabinetu Slovenského národného múzea pod registračným č. ZMP/3/2012, činnosti spojené s muzeálnou expozíciou v starej škole ako je uchovávanie hospodárskeho dvora (mláťačka, rajtár na mechanické čistenie obilia, ale aj staré včelíny, medomety a ďalšie) ;
- ✚ **Ľudová knižnica učiteľov Koraušovcov**, ĽKUK je zaregistrovaná na Ministerstve kultúry SR pod číslom 3998/2000-400/5103 určená **na zber a uchovávanie starých kníh** vrátane vyhľadávania historického nábytku a ošetrovanie kníh. Ako prví darovali staré knihy na uchovanie rodina Viliama Lejčíka, pán spisovateľ Štefan Meliš v počte viac ako 350 ks, od rodiny Hároníkovej, Jackovej, Barošovej, Macháčovej, Šlapkovej, Paškovej, Krasňanovej a ďalších;
- ✚ **Knižný kútik Štefana Meliša** – zriadený v ĽKUK z vďaky za obdivuhodnú celoživotnú prácu, za obrovskú hodnotu, ktorú vytvoril Štefan Meliš, za úsilie zachovať a zaznamenať pre všetky nasledujúce generácie celého nášho regiónu nevyčísľiteľné poklady na poli histórie, archeológie, numizmatiky, heraldiky, rezbárstva a literatúry. Spolok Rotarvak, n.o. je vydavateľom a spracovateľom knihy **Štefana Meliša Povesti a príbehy z Brvništa**;
- ✚ **Príprava a zriadenie Centra rífovej píšťaly - zviditeľňovanie prvku rífová píšťala zapísaného do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska** a jeho odovzdávanie a zachovávanie v spolupráci s jednotlivcami, skupinami a spoločenstvom reprezentovaným organizáciami a inštitúciami podieľajúcimi sa na ochrane celoslovensky jedinečného prvku nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Certifikát o zaradení prvku Rífová píšťala do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska za

rok 2018 bol odovzdaný spolku Rotarvak, n.o., ktorý prevzal záruky za zvýšenie povedomia o ňom a za podporu jeho udržania v spolupráci s ďalším predkladateľom, ktorým bola folklórna skupina Bukoviny z Brvnišťa.

5. Vyhľadávanie vhodných termínov na usporiadanie aktivít a ich pravidelné každoročné konanie a vypracovanie Programu dobrovoľníckej činnosti pre potreby spolku a v súvislosti s možnosťou darovania 3 % z daní občanov:

- na základe konzultácií a v spolupráci s miestnymi obyvateľmi a hlavne pamätníkmi a v spolupráci s Považským osvetovým strediskom Považská Bystrica v Považskej Bystrici;
- zmapovanie návrhov od miestnych obyvateľov a spolupracujúcich subjektov, vyhodnotenie návrhov;
- vypracovanie plánu podujatí,
- spolupráca pri tvorbe Kalendára podujatí Považského osvetového strediska;
- vypracovanie programu dobrovoľníckej činnosti pre potreby spolku a v súvislosti s možnosťou darovania 3 % z daní občanov a zabezpečenie potvrdení pre potreby Vyhlásenia dobrovoľníkov na darovanie 3 %.

6. Rokovania s kľúčovými partnermi (Farský úrad Papradno, Obecný úrad Brvnište, Základná škola s Materskou školou a školskou knižnicou Brvnište, ktorá bola spojená s Obecnou knižnicou -Knižnica Brvnište, TJ Slovan Brvnište, DHZ, STS, včelárska bunka, miestni podnikatelia, urbárske spoločenstvo, lesomajitelia, drobnochovatelia, folklórna skupina Bukoviny, Čum dzivadlo Brvnište a okolitých obcí atď.

- rokovania a oboznamovanie so zámermi spolku v roku 2023 a návrh na zabezpečenie spoločných akcií;
- aktualizácia zámerov spolku a zosúladenie s aktivitami Obecného úradu Brvnište a s ostatnými aktivitami uvedených spolupracujúcich subjektov;
- intenzívna spolupráca - Základná škola s Materskou školou a školskou knižnicou Brvnište, ktorá bola spojená s Obecnou knižnicou -Knižnica Brvnište pri príprave výročia starej školy**
- pokračovanie spolupráce so včelárskou bunkou - miestnymi včelármi a ich dôverníkom Františkom Jurdíkom a spolupráca so ZO včelárskeho zväzu v Považskej Bystrici,
- spolupráca so Slovenským zväzom záhradkárov a Okresnou organizáciou SZZ v Považskej Bystrici a spolupráca s obnovenou Základnou organizáciou SZZ v Brvništi za účasti prof. Ivana Hričovského,
- spolupráca s Považským osvetovým strediskom Považská Bystrica.

7. Pripravované projekty , workshopy, školenia a ukážky ľudovo-umeleckej činnosti

- Pravidelné oboznamovanie sa s možnosťami získať finančné prostriedky na verejnoprospešné projekty v rámci dotačnej a projektovej podpory a vypracovanie projektov;

Príprava workshopov podľa dopytu žiadateľov:

- PÍŠŤALKÁRSKA ŠKOLA z Brvnišťa – pre deti z materských a základných škôl, seniorov a iných podľa záujmu, ukážky výroby rífovej píšťaly a spôsob hry aj počas folklórnych podujatí, mediálne vystúpenia;**
- Hlinené omietky** – omietanie, obnova, oprava stien hlinenými omietkami s hlinenou zmesou vyrobenou z miestnych materiálov od p. J. Hároníka podľa „receptu zloženia a výroby“ V. Hároníkovej;
- Letné workshopy** - Práca s drevom, konzervovanie ovocia a zeleniny, výroba medovníkov, konzultácie k vyšívaniu podľa brvništských vzorov, výroba mastelničiek, workshopy pre deti, zbieranie, sušenie a príprava bylenných zmesí na varenie rotarvakovského brvništského čaju;
- Projekt knižničnej obnovy** Ľudovej knižnice učiteľov Koraušovcov – letná čítareň - staré darované knihy sprístupnené vo vonkajších priestoroch ako aj časopis Záhradkár, odoberaný spolkom;

- ✚ **Ukážky výroby šindľov** pre verejnosť – pokračovanie v ručnej výrobe šindľov na pôvodných lavičkách stolcoch – dedo s pôvodnými nástrojmi;
- ✚ **Ukážky práce s darovanými dobovými hospodárskymi nástrojmi;**
- ✚ **Pravidelné relaxačné, pohybové, folklórne tanečno- športové** a ozdravujúce aktivity pre deti aj dospelých a kreatívne kurzy v spojení s ľudovou hudbou a zberom bylín a lesných plodov v spolupráci s TJ Slovan Brvnište;
- ✚ **Plagáty zo spolupráce na medzinárodnom projekte Život nie/není zebra** s Univerzitou Tomáša Bati v Zlíne a Trenčianskou univerzitou Alexandra Dubčeka vystavené v interiéri múzea;
- ✚ **Výstava tradičných ženských šatiek, vyšívanych "kuchariek";**
- ✚ **V miestnostiach múzea sa pravidelne konali skúšky a ukážky korepetície folklórnej skupiny Bukoviny z Brvnišťa a príprava na vystúpenia prístupné;**
- ✚ **v miestnosti pre školníčku, služobnú -police -výstava z venovaných lampášov a hlinených nádob na mlieko, vodu a iné.**
- ✚ **Príprava a ukážky výroby ľudového odevu a obuvi ako súčastí brvništského kroja** FS Bukoviny v spolupráci so spolkom Rotarvak, n.o.:
 - Brvnište je lokálne špecifické predovšetkým **výšivkou**, jej technikou, ornamentikou, kompozíciou a **červeno-čiernou farebnosťou** používanou na odevu aj obuvi;
 - **kožené krpce;**
 - **vyšívané kožené mužské kožuštiny ušité z hnedej ovčej kožušiny – vestičky;**
 - **mužské a ženské kapce** z tmavého alebo bieleho domáceho súkna podšitého domácim konopným plátnom a podošva z viacerých vrstiev hrubšieho domáceho konopného plátna;
 - **kopytcia (pančuchy štrikované z hrubej ovčej vlny zvyčajne mužmi)**, obúvané do súkenných kopcov, papúč alebo kožených krcov pričom mužské kopytcia boli vždy z tmavej vlny a na vnútornej strane mali rozparok, ženské kopytcia boli vždy biele a nemali na boku rozparok;
 - **papuče** štrikované na ihliciach prevažne mužmi z hrubej domácej bielej ovčej vlny a obšité bielym domácim súknom a podošva zložená z niekoľkých vrstiev prešitého súkna, sára bola vyzdobená vypletaným vzorom z tmavšej prírodnej vlny. Mužské papuče mali rázporok na vnútornej strane;
 - **pracky**, spony, remene na zapínanie hune na prsiach (prevesenie cez plece) ;
 - **kožený opasok, remeň a iné súčasti brvništského kroja**
 - **pletený vlnený pás so strapcami k ženskému kroju;**
- ✚ **Ukážky výroby ľudového odevu a obuvi ako súčastí brvništského kroja** FS Bukoviny pre RTVS.

8. Príprava a nadviazanie spolupráce s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR k prevzatíu záštity nad oslavami 150 výročia starej školy

- ✚ príprava korešpondencie a nadviazanie spolupráce PhDr. Mária Jacková, PhD., MPH.
- ✚ schválenie listovej korešpondencie
- ✚ prevzatie záštity
- ✚ vyhodnotenie spolupráce
- ✚ spolupráca s Považským osvetovým strediskom v Považskej Bystrici, Považskou knižnicou v Považskej Bystrici a Štátnym archívom Považská Bystrica, Bytča a Žilina.

VÝBER Z PODUJATÍ V ROKU 2023

AKTIVITY VYPLÝVAJÚCE A SÚVISIACE SO ZÁPISOM RÍFOVEJ PÍŠŤALY DO REPREZENTATÍVNEHO ZOZNAMU NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA SLOVENSKA

Spolok Rotarvak, n.o. ĽH FsK Bukoviny vypracovali návrh obsahu spisu, dokumentáciu a zabezpečili súhlasné vyjadrenia občanov k zápisu rífovej píšťaly do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska za rok 2018 udeleného v roku 2019.

Slávnostné vyhlásenie sa konalo dňa 24. 1. 2019 v Divadle SĽUK v Bratislave-Rusovciach. Doklady o zápise nových prvkov a certifikát odovzdala ministerka kultúry SR Ľubica Laššáková.

Certifikát MK SR o zápise prvku - Rífová píšťala do RZNKD Slovenska (osvedčenie uložené v Múzeu Historická škola Brvnište č. 500, Dom tvorivosti, zručnosti a tradičných remesiel)

Rífová píšťala, ako dôležité dedičstvo po našich predkoch je spojená s regiónom Javorníkov a konkrétne s obcami Brvnište a Papradno. Rífová píšťala vyrábaná v Brvništi Jánom Fortuníkom, Pobočíkovicami a v súčasnosti už aj Patrikom Pšuríkom a Máriom Hároníkom je interpretačným hudobným nástrojom zachovávaným ako súčasť spoločného národného kultúrneho dedičstva uchovávajúc pocit identity, kultúrnej continuity, histórie a spojitosti s prírodou Podjavorníckych dolín. Práve na tomto území bola rífová píšťala historicky neoddeliteľnou súčasťou pastierskeho spôsobu života, čo sa odzrkadilo aj na speváckom prejave zachovalých piesní, ktorých charakter lydickej tóniny sa uchoval v 70 % piesní. Po zápise sa zvýšil záujem inštrumentalistov o využívanie prvku v rámci svojich vystúpení a rozširovanie hudobného zámeru a poznania prvku a predovšetkým záujem širokej verejnosti k čomu nemalou mierou prispeli aj médiá. Zvýšeným záujmom o prvok a jeho používanie laickou verejnosťou, by sa mohol dostať do situácie, kedy by stratil charakteristické črty, predovšetkým nevhodnými úpravami pri výrobe a komerčnom využití.

Rífová píšťala je archaickým druhom konštrukčne zdokonalenej žľabenej koncovej píšťaly, ktorá sa vyskytovala v oblasti severozápadného Slovenska. Z doteraz dostupných informácií sa tento špecifický druh koncovej píšťaly nazývanej „rífovka“ vyrábala len v Brvništi a Papradne.

Jej názov je odvodený od starej dĺžkovej miery – rífu. Dĺžka píšťaly sa teda pohybovala od 70 do 95 cm podľa dohmatu („dosiaže“), ale i ladenia hudobníka. Čo robí rífovú píšťalu rífovou, to nie je len jej dĺžka, ale najmä kónus cca 3 : 1, na dosiahnutie ktorého bolo potrebné zvoliť zložitejší spôsob výroby ako pri žľabenej koncovke. Vyrábala sa najčastejšie z liesky alebo ihličnatého omládu stromu. Vybrané drevo sa najskôr upravilo do kónického tvaru, rozštiepilo sa na dve polovičky, ktoré sa vydlabali a vyhladili. Do jednej polovičky sa vyrezala vo vrchnej časti hlásnica väčšinou štvorcového tvaru. Obe polovičky sa spojili a obtočili čerešňovou alebo brezovou kôrou a do koncovej hrubšej časti sa vsunul upravený kolík.

Takýto jednoduchý nástroj dal popud na vznik piesní, ktoré sa vyznačujú zvýšeným štvrtým stupňom – tzv. lidickou kvartou. Spôsob hry spočíva v prefukovaní a na striedavom zakrývaní a odkrývaní jej konca. Keďže objem korpusu je veľký, rífová píšťala sa vyznačuje mohutným, ale zároveň i sipľavým tónom. Pretože podliehala vysychaniu, hráč ju musel najskôr namočiť do vody a až potom na nej hrať.

Všeobecne rozšírený názov pre tento hudobný nástroj v Papradnianskej doline bol v minulosti „otáčaná píščelka“. Známymi hráčmi a aj ich výrobcami boli **Ján Fortuník – Hroščík a František Pobočík z Brvnišťa**. Prvý z etnomuzikológov, ktorý túto píšťalu špecifikoval bol Ladislav Leng v knihe **Slovenské ľudové hudobné nástroje (1967)**.

Ján Fortuník

Ján Fortuník - Hroščík a František Pobočík - Petrik na vystúpení

Ján Fortuník - Hroščík v hre na rífovú píšťalu

František Pobočík - Petrik pri hre na rífovú píšťalu s folklórnou skupinou z Brvništa

Zásluhu na zistení všetkých informácií o tomto výnimočnom hudobnom nástroji a jeho výrobe má **Juraj Jakubík z Hvozdnice**, ktorý rífové píšťaly aj vyrába. Jeho syn **Juraj Jakubík** sa touto problematikou zaoberá vo svojej výskumnej činnosti.

Vo svojej prednáške na tému **Hranové píšťaly bez hmatových otvorov v oblasti Javorníkov**, ktorú prezentoval v rámci seminára Rotarvaku, n.o. na 10. ročníku Píšťalkárskeho Brvništa, poukázal na rozmanitosť týchto píšťal a hlavne na rozdiel medzi rífovou a žlabenou koncovou píšťalou (Hotel Podjavorník, 2018).

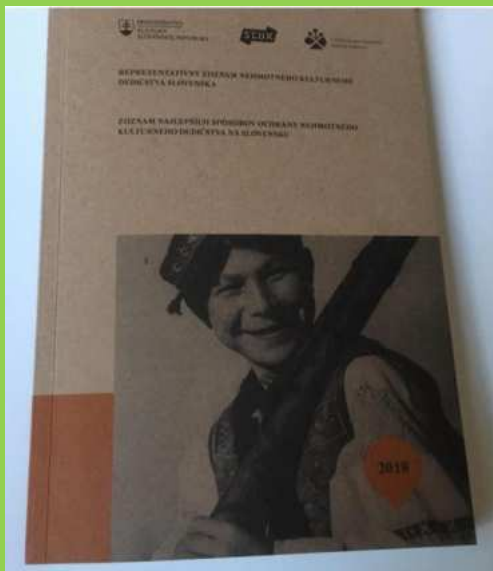
V tradícii výroby a hry na rífovú píšťalu pokračuje Jozef Pobočík so synom a ich žiaci z Brvnišskej píšťalkárskej školy - Patrik Pšurík a Mário Hároník ml. z ĽH FSK Bukoviny z Brvnišťa

REPREZENTATÍVNY ZOZNAM NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA SLOVENSKA

Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska je súpisom významných prvkov a praktík nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

Zápis do reprezentatívneho zoznamu predstavuje ocenenie týchto mimoriadnych prvkov a praktík, ktoré sú uznávané spoločnosťami, komunitami a jednotlivcami a existujú v súlade s univerzálnymi prijatými princípmi ľudských práv, rovnosti, podpory a vzájomnej úcty medzi kultúrnymi spoločenstvami.

Prvky jestvujú v súlade s prostredím a historickým ukotvením spoločenstiev a poskytujú im pocit kontinuity a identity. Zároveň podporujú kultúrnu rozmanitosť a tvorivosť. Vytváranie Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska predstavuje základný stupeň tvorby Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva.

Rífovú píšťalu a s ňou spojené hudobno-spevné umenie predstavili 24.1.2019 členovia folklórnej skupiny Bukoviny z Brvništa so sólistom Jozefom Pobočíkom na scéne divadla SĽUK v Bratislave Rusovciach.

Divadlo SĽUK, Bratislava-Rusovce, 24. január 2019

Zdroj: <http://www.culture.gov.sk/aktuality-ministerstva-kultury-36.html?id=1596> 24.01.2019 MKSR

Rífová píšťala z Brvnišťa – chránime dedičstvo pre ďalšie generácie

Spolupráca s obcou Brvnište, predstavenie rífovej píšťaly sólista Jozef Pobočík a FsK LH Bukoviny - propagácia, zarámovanej veľkorozmerných fotografií certifikátu MK SR o zápise rífovej píšťaly ako prvku ochrany do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska venované na umiestnenie v budove Obecného úradu Brvnište, ZŠ s MŠ Brvnište a na ihrisku TJ Slovan Brvnište.

Umiestnenie certifikátu Rífová píšťala na ihrisku TJ Slovan Brvnište

Na viacerých podujatiach predstavili "bukoviňáci" a Jozef Pobočík so synom Mgr. Jozefom Pobočíkom ukážku výroby rífovej píšťaly a výrobky Píšťalkárskej školy z Brvnišťa a ich interpretačné umenie z najdôležitejších podujatí na udržanie povedomia o rífovej píšťale v roku 2023 vyberáme:

Výstava pre kúpele Nimnica inštalovaná na nádvorí múzea, v súčasnosti v interiéri múzea.

Fašiangy 2023

Stavanie mája 30.4.2023

Brvništské hody 2023 aj s rífovkami

**PRÍPRAVA A SPRACOVANIE PRIEBEŽNÝCH PODKLADOV
PRE VYPRACOVANIE
HODNOTIAČEJ
SPRÁVY O ČINNOSTIACH NA PODPORU PRVKU
ZAPÍSANÉHO DO RZNKD SLOVENSKA
- RÍFOVÁ PÍŠTALA**

PÍŠTALKÁRSKE BRVNIŠTE 2023

15. ROČNÍK, 22. júla 2023

**NAJVÝZNAMNEJŠIE FOLKLÓRNE PODUJATIE ZAMERANÉ NA UDRŽANIE
TRADÍCIE VÝROBY A POVEDOMIA O RÍFOVEJ PÍŠTALE ZAPÍSAanej
DO
REPREZENTATÍVNEHO ZOZNAMU
NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA SLOVENSKA**

Spolok ROTARVAK, folklórna skupina BUKOVINY, obec BRVNIŠTE a Považské osvetové stredisko pripravili pre návštevníkov a predovšetkým pre milovníkov folklóru opäť folklórnu maškrtu a obnovili úctu k majstrovstvu, zručnosti a hudobnému nadaniu majstrov píšťalkárov z Brvnišťa.

Folklórna skupina Bukoviny z Brvnišťa (2019) -muži. V pozadí tapiséria od autora Mgr. Jozefa Pobočíka.

Spolok ROTARVAK, n. o., Brvnište, FSK BUKOVINY, obec BRVNIŠTE a Považské osvetové stredisko v Považskej Bystrici vás pozývajú na

PÍŠTALKÁRSKE BRVNIŠTE

15. ročník

22. júla 2023 o 16.00 Múzeum stará škola Brvnište

Fsk Maníneć
Podmanín

Ľubomír Párićka
Martin

Petr Sovjak
gajdoš z Valašska

Fsk Dúbrava
Jasenica

Fsk Podžiaran
Papradno

Fsk Bukoviny
Brvnište

Sprievodný program:
Výstava dobovej triedy pri 150. výročí postavenia budovy starej školy v Brvništi
Výstava rífovej píšťaly a jej výroby
Z remeselnej výroby

O občerstvenie bude postarané Vstup voľný

Po skončení programu nasleduje v areáli country zábava o 20:30 v podaní skupiny

ZÁLESÁCI

Vstup na country zábavu 4 €

Plagát pripravil Mgr. Jozef Pobočík. Program uvádzal Peter Holíš.

Zdroj: Fotogaléria Ing. Mahútová

Sprievodný program: **RÍFOVÁ PÍŠTALA** - výstava brvništských majstrov

JUBILUJÚCE PÍŠTALKÁRSKE BRVNIŠTE A OSLAVA RÍFOVEJ PÍŠTALY

V považsko-bystrickom okolí sa leto spája s krásnymi podujatiami na folklórnu nôtu zachovávajúcimi, chrániacimi a zakoreňujúcimi jedinečné regionálne kultúrne hodnoty. Jedno z podujatí sa konalo 22.

júla 2023 na nádvorí múzea Historická škola Brvnište - Dom tvorivosti, zručnosti a remeselnej výroby - 15. ročník Píšťalkárskeho Brvnišťa venovaného rífovej píšťale, jej výrobcom, interpretom a fanúšikom pôvodného folklórneho umenia. RÍFOVÁ PÍŠŤALA bola ako vzácny nástroj hudobnej tvorivosti z Brvnišťa zapísaná do REPREZENTATÍVNEHO ZOZNAMU NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA SLOVENSKA, ako prostriedok hudobného posolstva spájajúceho podjavornícke doliny a zatiaľ ako jediný certifikovaný hudobný nástroj z okresu Považská Bystrica.

Podujatie otvoril za usporiadateľov Ing. Mário Hároník, predník miestnej folklórnej skupiny Bukoviny a rozprúdil žilky s rífovkou a piesňou *Brvnište, Brvnište*, ktorá sa stala hymnou podujatia z úcty a lásky k jej tvorcovi pánovi spisovateľovi Štefanovi Melišovi, ktorý ju napísal v kovidovom roku 2022 ako 94 ročný podporovateľ podujatia. Na dokreslenie, aspoň pár veršov: *Brvnište, Brvnište, ty pekná dedina, veru ty máš, veru, čo nemá žiadna iná,/to, čo žiadna iná/. Tam na dolnom konci, historická škola, hoci je už stará, ešte ľudí volá. Muži, ženy, deti, prídte ku mne všetci, uvidíte u mňa samé vzácne veci. Hneď sa na návštevu mnoho ľudí strojí, pekne oblečení v brvništanskom kroji. Na nádvorí sedia i mladí i starí, no najvzácnejší sú, chlapi píšťalkári. Keď si zapískajú na svoje píšťalky, ej, veru ich počuť do šírky, do diaľky...rád bych k tebe chodil ako iní mnohí, ale už nevládzem, keď ma bolia nohy...*Pridala sa FSK LH Bukoviny.

Obsah programu vytvorený spoločne
s Považským osvetovým strediskom v Považskej Bystrici

Moderátor podujatia **Peter HOLÍŠ** privítal **Petra SOVJÁKA**, moravského temperamentného gajdoša so zaujímavým životným príbehom rozprávaným nefalšovaným valašským nárečím, udržiavateľom pôvodnej valašskej gajdošskej a píšťalkárskej tradície a zanieteneho zberateľa a nositeľa valašskej tradície v celej jej šírke prezentovanej vo vlastnom múzeu.

Folklórna skupina **MANÍNEC z Podmanína** sa v Brvništi predstavila prvýkrát. Mužská aj ženská spevácka zložka zaujali svojím farbistým výkonom, bolo vidieť hrdosť vedúcich pani **Kostelanskej** a pána **Adamčíka** na repertoár autentických piesní, ako aj na fujaristické umenie a predstavenie najmenších, hrajúcich na píšťalky po tatovom vzore. Skupina v krásnych krojoch prezentovala lásku k ľudovej piesni a aj v Brvništi spevom šírila dobré meno obce a majstrovstvo laureátov Zlatého pásma s piesňami podmanínskych trávnic pri hrabaní sena získaného na postupovej súťaži Vidiečanova Habovka. Usporiadateľom podujatia sa podaril zvlášť významný počin, opätovne pozvať významného, celoslovensky známeho umelca, výrobcu ľudových hudobných nástrojov a interpretátora ľudovej hudby **Lubomíra PÁRIČKU** z Martina, jedného z prvých podporovateľov myšlienky založenia folklórneho sviatku v Brvništi a jeho pevných

základov tvorených autenticitou, prirodzenosťou a čistotou štýlu. Na prvých ročníkoch spolu s **MARTINSKÝM TRIOM** vysoko profesionálnym prístupom reprezentovali píšťalkárske tradície. V Brvništi odprezentoval remeselno-výrobné zručnosti a muzikantské majstrovstvo pri udržiavaní tradičnej výroby píšťal a ich vysokú hudobno-akustickú kvalitu. Bol nespočetnekrát ocenený cenou *Instrumentum Excellens* a *plaketou Dr. Lengy*. Natočil filmové dokumenty o výrobe ľudových hudobných nástrojov a hre na nich pre RTVS, s jeho hudobnými nástrojmi hrajú hudobníci v telesách ako *LÚČNICA*, *SLUK* s ktorými aj spolupracoval a aj v "mozartovskom" *Štátnom komornom orchestri Žilina*. Ľubomír PÁRIČKA ako tanečník, sólista-inštrumentalista vystupoval vo folklórnych súboroch *Turiec* v Martine, *Stavbár* v Žiline, *Partizán* v Slovenskej Ľupči a spolupracoval so skladateľom Svetozárom Stračinom. V Brvništi prerozprával príbeh handrárskej píšťaly a rohu (hlasnej trúby) na ktorých zahral a pripravil si aj vystúpenie na píšťalách dvojačkách. Majster Ústredia ľudovej umeleckej výroby (ÚĽUVu) je známy výrobou a hrou na rífovej píšťale ukrývajúcou v sebe znaky zachovania pôvodných zvukových vlastností a presvedčivých tradičných techník hry pri interpretácii. Edukatívny charakter vystúpenia mnohých prekvapil a zároveň zaujal zaujímavým výkladom o pastierskych hudobných nástrojoch za ktoré bol ocenený aj na súťaži v anglickom Clevelande. Brvništskí bukoviňáci s veľkou pokorou prijali jeho pochvalu ich umenia a udržiavania tradície výroby a hry na rífovú píšťalu.

Verejné ocenenie Ľubomírovi PÁRIČKOVI udelil spolok Rotarvak, n. o. ako iniciátor a organizátor podujatia verejné ocenenie ako jednému z prvých účinkujúcich a podporovateľov myšlienky založenia sviatku folklóru v Brvništi a spolutvorcovi jeho kamenných základov tvorených autenticitou, prirodzenosťou a čistotou píšťalkárskeho štýlu. Ďalším oceneným bol **Mgr. Jozef POBOČÍK** z píšťalkárskej školy majstrov, výrobcov píšťal u Pobočíkovcov a pokračovateľ medzigeneračnej tradície a **Patrik PŠURÍK** z FSK ĽH Bukoviny, **Prvý Žiak** brvništskej píšťalkárskej školy.

Nezabudnuteľný zážitok z vystúpenia súborov z najbližších susedných obcí **FSK DÚBRAVA** z Jasenice a **FSK PODŽIARAN** a **DFS PODŽIARANČEK** z Papradna vyvolalo dojatie až naskakovanie husej kože. Ich vystúpenie pripomenulo, že podujatie nie je iba o písňákoch ale o folkloristoch, ktorí majú k sebe

blízko, učia sa navzájom a zdieľajú pocit jedinečnosti a zároveň odlišnosti v ich vyjadrovacej forme, bez súperenia s cieľom odovzdávania hodnôt najvzácnejších, úcty a lásky k rodisku, tradíciám a k vzájomnej súdržnosti. Súborny priniesli radosť a prišli zasa s niečím novým. **Darina HIKANÍKOVÁ** a **Tibor JURČÍK** – zahrali na lístok z orgovánu, **Izo MIKUDÍK**, rozveselil a aj dvaja najmladší píšťalkári **Samko KURNOCÍK** a **Jonáško LACINA** z DFS Podžiaranček presvedčili, že rífovka je už v ich DNA a majú sa od koho učiť, teda od **Patrika KAPRÁLIKA**. Medzi účastníkmi sa objavil aj **Juraj JAKUBÍK** z FS LH Javorníček z Hvozdnice, ktorý svojou účasťou dal najavo, že je spriaznenou dušou a váži si bukoviňákov. **Fsk LH Bukoviny** rozveselila publikum zvykovým pásmom tlačenia kapusty do suda a množstvom žartovných príhod na námet **Lubomíry HÁRONÍKOVEJ**. Rozlúčku s mimoriadne vydareným jubilejným ročníkom si pripravila **Fsk LH Bukoviny** kontinuálne udržiavajúca regionálny a predovšetkým brvništský nenapodobiteľný charakter hudobného prednesu s hlbokými koreňmi a pritom živý v jeho autenticite, pôvodnosti, vyjadrujúci z hudobnej tradície to najpodstatnejšie.

K úspešnosti podujatia prispelo predovšetkým dobrovoľnícke nadšenie pri príprave a priebehu podujatia a bolo veru čo robiť nielen pripraviť pódium s vyobrazením nestorov píšťalkárstva, inštalovať ukážky strojov z poľnohospodárskej výroby s dominujúcou mláčačkou od **Jána HOLÍŠA**, či drevený medomet vyrobený v roku 1934 **Jakubom ŠAMAJOM** z Brvništa, ale aj sprievodné akcie ako napr. výstava v **Centre rífovej píšťaly** kde boli vystavené pôvodné rífové píšťaly vyrobené **Jánom FORTUNÍKOM** a majstrovskou školou Pobočíkovcov. Šúpolienkárov s rífovkami vystavovala **Mgr. Soňa BELOKOSTOLSKÁ** a s vnúčkami dokázala záujemcov uviesť do šúpolienkárstva. Včelárske produkty Včelárstva Javorníky predstavila **Eva BOLČEKOVÁ**. Zbierku fotografického materiálu a video pripravila **Ing. Dana MAHÚTOVA**, manažérka kultúry z POS Považská Bystrica a **Anna KRASŇANOVÁ**. Dizajn pozvánky, pamätných listín, nálepiek, verejného ocenenia vytvoril **Mgr. Jozef POBOČÍK**. K dobrej atmosfére prispelo aj slnečné počasie a občerstvenie domácich gazdiniek a predovšetkým obilná zemiaková baba **Patrika PŠURÍKA** boli dôkazom činnosti komunity ľudí s dobrým srdcom s identitou spojenou s kultúrnym dedičstvom stelesneným v ľúbozvučnej rífovej píšťale a v píšťalkárskom interpretačnom umení.

VEREJNÉ OCENENIE

Z histórie verejného ocenenia na Píšťalkárskom Brvništi

Tradícia verejného oceňovania sa začala v roku 2018, kedy bolo udelené verejné ocenenie **JOZEFOVI POBOČÍKOVI**, obnoviteľovi tradície výroby rífovej píšťaly v Brvništi, ako vyjadrenie úcty a poďakovania za mimoriadnu činnosť v oblasti kultúry v obci Brvnište a v širokom okolí, za prezentáciu na nespočetných folklórnych vystúpeniach a propagáciu rífovej píšťaly v médiách a za založenie Brvništskej píšťalkárskej školy. Ďalšie verejné ocenenie patrilo pani **LÝDII MIKUŠÍKOVEJ** za jej významnú dlhoročnú folkloristickú púť.

V roku 2021 odovzdal spolok Rotarvak a Fsk ĽH Bukoviny VEREJNÉ OCENENIE **JARKE ŠAMAJOVEJ a JOŽKOVI MINJARÍKOVI z Fsk ĽH Bukoviny a v neprítomnosti** bolo udelené aj **prof. OSKAROVÍ ELSČEKOVÍ** za dlhoročnú významnú a záslužnú odbornú prácu pre rozvoj folklórneho hnutia na Slovensku. Prof. PhDr. *Oskár Elšček*, DrSc., patrí k najvýznamnejším etnomuzikológom na Slovensku, ale i v zahraničí. Jeho doterajšia vedeckovýskumná práca a publikačná činnosť je zameraná najmä na otázky systematickej hudobnej vedy, etnomuzikológie a hudobnej organológie. V rámci editorskej a publikačnej činnosti redigoval Bartókove Slovenské ľudové piesne, redakčne spracoval početné zborníky z muzikologických konferencií a sympózií, činný bol ako redaktor časopisu Slovenská hudba, publikoval množstvo štúdií a recenzií v odborných periodikách. Popri vedeckej práci sa venoval aj pedagogickej činnosti, prednášal na Filozofickej fakulte Univerzity vo Viedni a Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. **Pán profesor, ďakujeme za neoceniteľnú prácu, podporu zachovania rífovej píšťaly zapísanej do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska a prajeme k životnému jubileu veľa šťastia a pevného zdravia.**

Verejné ocenenie v neprítomnosti za rok 2021 bolo udelené aj spisovateľovi **ŠTEFANOVI MELIŠOVI**, ktorý poetickým spôsobom vyjadril vzťah k rífovej píšťale v povesti **AKO LAPALI HROMADÍKA** a vzdal hold rífovej píšťale ako záchrankyni pred odvlčením do vojenskej služby a osobnou účasťou neúnavne podporuje takmer každý ročník Píšťalkárskeho Brvnišťa a šíri dobré meno podujatia a význam rífovej píšťaly.

Verejné ocenenie 2022 udelené 24. júla 2022: in memoriam JÁNOVI FORTUNÍKOVI

Spolok si s úctou a pokorou pripomenul a verejne ocenil dlhoročnú významnú a záslužnú folklórnu činnosť a rozvoj folklórneho umenia v obci Brvnište a širokom okolí Papradnianskej doliny. Poďakovanie patrilo za majstrovské zhotovenie originálnej rífovej píšťaly zapísanej do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska, a tým zachovanie dedičstva predkov. S hrdosťou spomíname na vynikajúce interpretačné umenie a reprezentovanie obce Brvnište na najvýznamnejších folklórnych festivaloch. Vďaka patrí celej rodine Fortuníkovcov za udržiavanie tradícií.

2022 in memoriam FRANTIŠKOVI POBOČÍKOVI

spolok si s úctou a pokorou pripomenul a verejne ocenil ocenil nezabudnuteľnú folklórnu činnosť a rozvoj folklórneho umenia v obci Brvnište a širokom okolí Papradnianskej doliny a majstrovstvo výroby originálnej rífovej píšťaly zapísanej do reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva slovenska. poďakovanie patrí celej rodine Pobočíkovcov, predovšetkým dcére, ktorá uchováva a majstrovsky literárne stváňa folklórne tradície.

in memoriam
Pavlovi POBOČÍKOVÍ
a manželke Albínke POBOČÍKOVEJ

Spolok si s úctou a pokorou pripomenul a verejne ocenil nezabudnuteľnú, dlhoročnú, významnú a záslužnú folklórnu činnosť a rozvoj folklórneho umenia v obci Brvnište a širokom okolí Papradnianskej doliny. Ďakujeme za odovzdávanie hodnôt najvzácnejších – za úctu a lásku k rodisku, tradíciám, k vzájomnej súdržnosti, ktoré sa hlboko vryli do srdc Vašich šiestich detí a ich potomkov. Vďaka patrí predovšetkým za vynikajúce majstrovstvo výroby a interpretácie originálnej rífovej píšťaly zapísanej do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

MELÁNII HANAJÍKOVEJ

Spolok s hrdosťou a láskou verejne ocenil dlhoročnú folklórnu činnosť a účinkovanie vo Folklórnej skupiny Brvnište. Vyjadrujeme poďakovanie za činnosť v oblasti kultúry v obci Brvnište a v širokom okolí, a dlhoročnú pedagogickú činnosť a prezentáciu rífovej píšťaly zapísanej do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska aj u najmladšej generácie.

WEBINÁR ŽIVÉ DEDIČSTVO 2023- VYSTÚPENIE A ÚČASŤ ZA SPOLOK ROTARVAK, N.O.

ŽIVÉ DEDIČSTVO ⇨2023⇩

SLUK – Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru
Vás srdečne pozýva na odborný webinár

Dátum: 14. november 2023

Čas: 13:00-16:00

Moderuje: Lubica Voľanská

Témy: 20. výročie Dohovoru UNESCO / Podpora a financie / Zdieľanie dobrých praktík / Prezentácia aktivít k 20. výročiu Dohovoru

Webinár bude prebiehať v slovenskom jazyku a účasť na ňom je bezplatná.

Prihlásiť sa môžete tu: <https://bit.ly/webinarCTLK2023>

Online seminár je určený komunitám nositeľov prvkov zapísaných v Reprezentatívnom zozname nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska a komunitám predstaviteľov projektov, programov a aktivít zapísaných v Zozname najlepších spôsobov ochrany nemotného kultúrneho dedičstva na Slovensku.

Názov: webinár Živé dedičstvo 2023
Dátum: 14. november 2023, 13:00-16:00
Platforma: Zoom
Jazyk: slovenský
Moderuje: Lubica Voľanská

PROGRAM

12:30 Skúška spojenia

13:00 **Otvorenie** / Miroslav Hanák /SLUK, riaditeľ CTEK; Lubica Voľanská /SLUK a ÚESA SAV, v. v. i.

1. BLOK: 20. VÝROČIE UNESCO DOHOVORU O OCHRANE NEHMOTNÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA A PERIODICKÁ SPRÁVA

13:10 20. výročie Dohovoru, aktuality z UNESCO / Ľubica Voľanská

13:20 Periodická správa k napĺňaniu Dohovoru / Ľubica Voľanská

13:40 Aktivity SEUK k 20. výročiu Dohovoru / Miroslav Hanák
2. BLOK: PODPORA A FINANČIE

13:50 Aktuálne nástroje a možnosti podpory živého dedičstva / Barbora Morongová / MK SR

14:05 Možnosti podpory prostredníctvom FPU – Program 4 / Andrej Kotlárík / FPU

14:25 Živé dedičstvo v kontexte folklorizmu / Katarína Babčáková / NOC

14:40 ÚEUV a živé dedičstvo / Eva Ševčíková / ÚEUV

14:55 Etnológovia učiteľom: Aktivity pre priezrovú tému Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra / Jana Ambrózová / UKF, Tradana, o. z.

15:15 Prestávka

3. BLOK: ZDIELANIE DOBRÝCH PRAKTÍK

15:30 140 rokov Slovenskej ľudovej majoliky – prežije tradícia majoliky ďalších 140? / Miriam Fuňová

4. BLOK: PREZENTÁCIA AKTIVÍT K 20. VÝROČIU DOHOVORU

15:40 Rífová píšťala – kam sme sa posunuli v ochrane živého dedičstva / Mária Jacková

15:50 Zvonárske fenomény pri príležitosti 20. výročia osláv Dohovoru / Juraj Gembický

**ZABEZPEČENIE NÁVRHU, VÝROBY A DISTRIBÚCIE
FIGÚROK PÍŠŤALKÁROV ZO ŠÚPOLIA A CÍNOVÝCH
PÍŠŤALKÁROV NA PREZENTÁCIU RÍFOVEJ PÍŠŤALY**

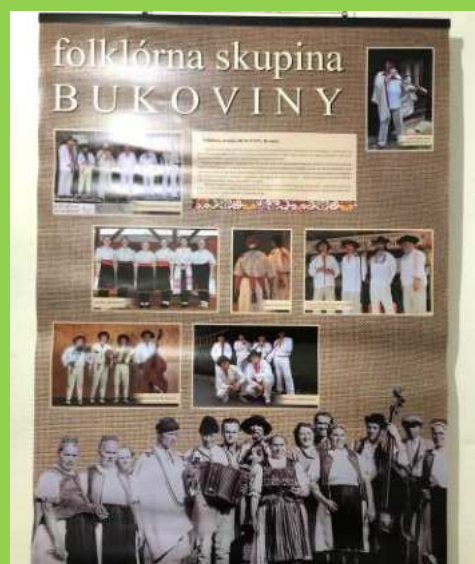
Mgr. S. BELOKOSTOLSKÁ, MAJSTERKA ĽUDOVOUMELECKEJ VÝROBY SĽUKU

Cínoví píšťalkári v pozadí rífových píšťal

PRÍPRAVA ZRIADENIA CENTRA RÍFOVEJ PÍŠŤALY – LIBRETO VÝSTAVY

Príprava **Centra rífovej píšťaly** v múzejnej miestnosti v starej škole v spolupráci s folklórnou skupinou Bukoviny z Brvnišťa. Spolupráca a zabezpečenie daru rodiny Fortuníkovcov - originálna derevená skriňa vyrobená majstrom rífovej píšťaly p. Fortuníkom, oprava a údržbovacie náter. Dar rodiny Ponošovej truhlica s vnútorným nápisom Vendelín Hároník -oprava, renovácia, náter. Výroba informačných tabúl a plagátov - Považské osvetové stredisko týkajúcich sa rífovej píšťaly, ich návrhy, podklady, doprava. Výroba výstavných stolov a políc na umiestnenie výstavky rífových píšťal. Libreto výstavky a množstvo rozhovorov s pamätníkmi a návštevníkmi k zariadeniu Centra rífovej píšťaly a iné. Ppropagácia pre návštevníkov knižnej publikácie **Zoznam najlepších spôsobov ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva na Slovensku 2018**, zostavil Juraj Hamár a Stanislava Tichá, vydalo MK SR, SLUK, Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru. Publikácia je k dispozícii v miestnosti Centra rífovej píšťaly. Príprava zverejnenia diplomov a ich vystavenie na stene Centra rífovej píšťaly - Vverejně ocenenie osobností odovzdávané na Píšťalkárskom Brvništi

AKTIVITY SPOJENÉ S OBNOVOU ĽUDOVEJ KNIŽNICE UČITEĽOV KORAUŠOVCOV A ZRIADENÝM KNIŽNÝM KÚTIKOM ŠTEFANA MELIŠA

Výroba nových knižničných regálov majstrom Pavlom Hároníkom, zbierka a ošetrovanie starých darovaných kníh. Letná čítareň počas letných prázdnin na javisku v starej škole.

**SPOLOK ROTARVAK, N.O.
VYDAVATEĽ PRVEJ KNIHY O BRVNIŠŤI**

ŠTEFAN MELIŠ POVESTI A PRÍBEHY Z BRVNIŠŤA

Obyvatelia sa tešia z vydania povestí o Brvništi a stále žiadajú zabezpečiť dotlač knižočky Štefana Meliša *Povesti a príbehy z Brvnišťa* s vročením 2016. V roku 2022 začali prípravy na spracovaní 2. zväzku povestí a druhého vydania knižočky.

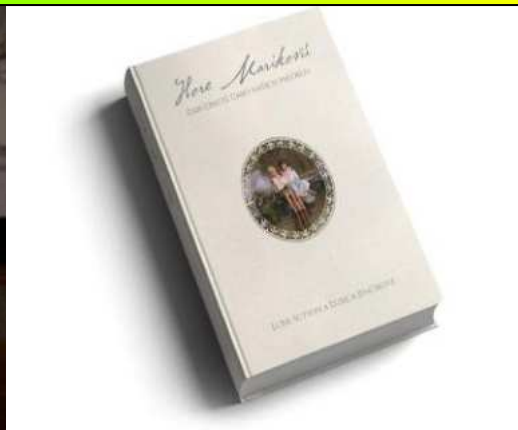

*Fotogaléria z uvedenia knihy povestí do života
Foto: Lucia Šišťíková, Ľudmila Bašová*

**NÁVŠTEVA SPOLKU ROTARVAK V CHALÚPKE MARÍKOVSKÝCH TRADÍCIÍ
LÁSKA K TRADÍCIÁM -ZO ŽIVOTA V MARÍKOVEJ**

**Z FOTENIA V STAREJ ŠKOLE V ŠKOLSKEJ TRIEDE BOLI
PRIPRAVENÉ PRE NÁVŠTEVNÍKOV MÚZEA ZÁLOŽKY DO KNIHY
- FOTENIE PRE CHALÚPKU MARÍKOVSKÝCH TRADÍCIÍ A KNIŽNÝ PROJEKT
HORE MARIKOVÚ,
FOTOGRAFKY LUBIE SUTTON A JEJ MAMYA ĽUBICE JENČIKOVEJ**

Knihu *Hore Mariková - zabudnuté čaro našich predkov* vydalo občianske združenie Hradiská.

Autorky, umelecká fotografka Lubie Sutton a jej mama Ľubica Jenčíková, ktorá bola organizačnou dušou pripravili knihu, ktorá slovom i obrazom vydáva svedectvo o každodennom živote v niekdajšej Marikovej a takýmto spôsobom zachováva kultúrne dedičstvo pre mladú i budúcu generáciu.

Publikácia je unikátnym fotoprojektom zachytávajúcím bežný život ľudí z kopaníc v marikovskej doline na začiatku dvadsiateho storočia a keďže v Brvništi je jedinečná zachovaná pôvodná školská budova a školské lavice -trieda, spolok Rotarvak, n.o. a dobrovoľníci z Brvništa pomohli autorkám s fotením detí v škole do časti *Život detí v rodine* a *Vzdelávanie*.

VČELÁRSKA NEDEĽA V BRVNIŠTI

-KONZERVOVANIE DREVENÉHO UNIKÁTNEHO MEDOMETU A VČELIEHO ÚĽA

Zaujímavou osvetovou aktivitou zameranou na poďakovanie za prácu včelárom je Včelárska nedeľa v Brvništi. V roku 2022 sa uskutočnila iba ako spomienka na predchádzajúce ročníky. **Včelárska nedeľa sa v Brvništi usporadúva od roku 2013 v budove múzea Historická škola Brvnište –Dom tvorivosti, zručnosti a tradičných remesiel.** Včelárska nedeľa v Brvništi je nielen odbornou vzdelávacou aktivitou pre včelárov, ale aj osvetovou aktivitou prispievajúcou k šíreniu informácií o kvalitnom mede a včelích produktoch a zároveň je poďakovaním za prácu včelárom. **Včelársku bunku v Brvništi vedie František Jurdík** a jeho práca je nenahraditeľná pre ďalších 14 brvništských včelárov. Med brvništských včelárov je veľmi vzácnou, propolisová tinktúra a produkty z včelieho vosku vyrábané v Brvništi v rodine Harváňkovcov sa tešia veľkému záujmu. Pozornosť púta historický **originálny drevený medomet darovaný z Papradna Košiarov Vladimírom Bašom vyrobeným v roku 1934 Jakubom Šamajom z Brvnišťa** a **maľovaný včelí úľ darovaný Dušanom Smokoňom z roku 1937.** Počas celého roka zabezpečovali predaj medu a medoviny bratia Bolčekovci z včelnice v Šebešťanovej ako aj odborné prednášky a návštevy. Medovníkárске umenie Ľubky Španihelovej a Ľubky Zigovej si získalo svojím originálnym výtvarným prejavom srdcia Brvnišťanov a uplatnilo sa spolu s brvništským medom na svadobných stoloch.

**SPRÍSTUPNENIE PREDNÁŠOK, KTORÝMI SI SPOLOK PRIPOMÍNA PÔSOBNIE
ĽUDMILY PAJDUŠÁKOVEJ NA ŠTÁTNEJ MEŠTIANSKEJ ŠKOLE V BRVNIŠTI**

V roku 2016 sa konalo podujatie a na ktorom si organizátori spolu s verejnosťou pripomenuli 100. výročie narodenia celosvetovo uznávanej slovenskej astronómky **Ľudmily Pajdušákovej**. Spolok pripravil publikáciu Vesmírne kométy, ktorá je k dispozícii na nahliadnutie v starej škole. Obsahom sú príspevky, ktoré odzneli na podujatí od **RNDr. Vojtecha Rušina, CSc. z Astronomického ústavu Slovenskej akadémie vied, syna dr. Pajdušákovej Ivan Hrčka, Mgr. Daniely Čižmárovej, riaditeľky Považského osvetového strediska, Astronomického klubu Juraja Bárdyho, Ing. Miroslava Bundzíkovej riaditeľky Základnej školy s Materskou školou v Brvništi.**

V publikácii je zaznamenané pôsobenie významnej fyzička ako učiteľky v rokoch 1940 - 1942 na Obvodnej štátnej meštianskej škole v Brvništi, inšpektorát Veľká Bytča. Pôsobenie Ľudmily Pajdušákovej sa zapísalo do pamäti žiakov Papradnianskej doliny, pretože k školskej obci Brvnište boli pričlenení žiaci z Papradna, Papradno-Kopanice (Křížovce, Podhuboč, Košiare), Stupné a Jasenica a podľa spomienok dochádzali aj žiaci zo Štiavnika a Maríkovej. Ubytovanie bolo poskytnuté Ľudmile Pajdušákovej v novopostavenom murovanom dome rodiny Šupolíkovej na dolnom konci pri zástavke Salaj ako prvej obyvateľke tohto domu a potom aj v ďalších príbytkoch. Výuku zabezpečovala v jednej triede v budove školy pri hlavnej ceste postavenej v roku 1932 a v budove starej krčmy u Šterkov (predtým u Kolbena) a ďalších majiteľov, ktorú obec odkúpila pre potreby Obvodnej štátnej meštianskej školy a neskôr v nej bola opäť krčma a sála pre kultúrne akcie. Na podujatí sa diskutovalo aj o **dokumentárnom filme Prvá, v ktorom vystúpili aj bývalí žiaci Ľudmily Pajdušákovej Lýdia Mikušíková a Ľudovít Gardoň z Brvništa,** ktorí si zaspomínali na účinkovanie Ľudmily Pajdušákovej na meštianke v Brvništi. Lýdia Mikušíková zaspievala vo filme pieseň Tichá noc, ktorú ich Ľudmila Pajdušáková naučila v nemčine.

RNDr. Ľudmila Pajdušáková, CSc., patrí k najvýznamnejším ženám, ktoré sa výrazne presadili v slovenskej vede. Už v mladosti sa zaujímala o hviezdy a vesmír a hoci je astronómia doménou mužov, naplnila svoj sen venovať sa pozorovaniu vesmíru profesionálne a stala sa v tomto smere ženskou priekopníčkou.

Narodila sa 29. júna 1916 v Radošovciach pri Senici v rodine obchodníka. Po absolvovaní základnej školy v Radošovciach študovala v rokoch 1927 – 1935 na gymnáziu v Kláštore pod Znievom. Hoci od mladosti mala záľubu v prírodných vedách, najmä v astronómii, kým sa k nej dostala na profesionálnej úrovni, bola učiteľkou na viacerých meštianskych školách. Jej cieľ sa jej splnil v roku 1950, keď absolvovala štúdium na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Už šesť rokov predtým však pracovala v Astronomickom observatóriu na Skalnatom Plese. Príkladnou húževnatosťou sa vypracovala na riaditeľku Astronomického ústavu SAV v Tatranskej Lomnici.

**VÝSTAVA KROJOV A VÝŠIVIEK SPOJENÁ S ICH ZAŠÍVANÍM
ČISTENÍM, PRANÍM A ŽEHLENÍM**

Dobrovoľníčky spolku sa venovali zozbieraným krojom a výšivkám, ich čisteniu a praniu Ľudmila Barošová, Tonka Čižárová predviedli vyčistenie krojov.

Výstava krojových súčastí v múzeu bola doplnená o novo vyrobené krpce Ing. Máriom Hároníkom ml. Pribudli darované kroje od pani učiteľky Rosíkovej v dvoch kufroch. Podrobnosti na facebooku Rotarvaku.

CELOROČNÉ OSLAVY

150. výročie postavenie prvej budovy školy v Brvništi a začiatku vyučovania pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR

**SPOLOK ROTARVAK N.O.
DHZ BRVNIŠTE A OBEC BRVNIŠTE**

Vás pozývajú

V NEDEĽU 23. 4. 2023

DO MÚZEA HISTORICKÁ ŠKOLA BRVNIŠTE 500 - DOM TVORIVOSTI,
ZRUČNOSTI A TRADIČNÝCH REMESIEL

v rámci celoročných osláv 150. výročia postavenia
budovy a zahájenia vyučovania v Starej škole v Rydzove na Pukánke

PROGRAM

podujatia pripravovaného Dobrovoľným hasičským zborom Brvnište

14.00 OTVORENIE VÝSTAVY
HISTORICKÁ VÝSTROJ A VÝZBROJ, STARÉ HASIČSKÉ VYZNAMENANIA,
FOTOGRAFIE, DOBOVÁ LITERATÚRA, PŮVODNÁ KRONIKA DHS

15.00 UKÁŽKA ZÁSAHU V DOBOVÝCH UNIFORMÁCH DHZ BRVNIŠTE S RUČNOU
STRIEKAČKOU

16.00 SPRIEVOD K HROBU ZAKLADATEĽA DHZ BRVNIŠTE, VELITEĽA A UČITEĽA
JÁNA KORAUŠA A PIETNÝ AKT

Kultúrny program – FsK LH Bukoviny
Občerstvenie - DHZ Brvnište

Vstup voľný
Tešíme sa na Vás

Brvništskí hasiči stopercentní

DHZ Brvnište pripravil prvé podujatie v nedeľu 23. apríla 2023 v starej škole - výstavu výstroje a výzbroje mužstva, množstvo historických fotografií, ocenení a starostlivo zdokumentovaných udalostí

v najstaršej hasičskej kronike a prezentáciu funkčnosti dobovej ručnej striekačky a novučičkých bielych historických uniforiem a lesknúcich sa prílb DHZ Brvnište.

Bolo to prvé podujatie v rámci celoročných osláv 150. výročia postavenia budovy školy a zahájenia vyučovania pripravené hasičmi v spolupráci s poslancami obecného zastupiteľstva a rotarvakovským spolkom dobrovoľníkov. Podujatie bolo presným zásahom do cieľa, ktorý si vytýčili hasiči pri tomto vzácnom jubileu starej školy na zdokumentovanie prepojenia školských osvetovo-vzdelávacích aktivít a hasičskej činnosti, nápomoci občanom.

Spolok Rotarvak, n.o. zachránil, zveľadil a obnovil schátranú budovu starej školy a od roku 2006 postupne pripravil veľké množstvo podujatí, muzeálnu expozíciu z predmetov venovaných občanmi Brvnišťa a postupne zadovážovanými, opravovanými dobrovoľníkmi tak, aby niesli pečať školskej triedy, bytu učiteľa z prelomu 19. a 20. storočia a všetkého čo mala domácnosť učiteľa v tej dobe k dispozícii, vrátane hospodárskeho dvora.

Neodmysliteľnou súčasťou podujatia boli spomienky na hasičského veliteľa, ktorým bol od obnovenia činnosti hasičského zboru v roku 1924 Ján Korauš, miestny správca školy a jednatel' kultúrno-osvetovej komisie, preživiš' svoj život v školskom byte v starej škole (1909-1968). Jeho brat MUDr. Matej Imrich Korauš (1835-1918) študoval vo Viedni, na Jozefíne, prestížnej vojenskej lekárskej vysokej škole, založenej cisárom Jozefom II. Po skončení štúdií mu dôstojnícky stav s lekárskou kvalifikáciou v monarchii zaručil vysoké spoločenské postavenia a hmotné zabezpečenie. Pracoval v rôznych častiach monarchie, ako vojenský lekár aj v nemocnici v Pešti. Oženil sa s dcérou poľského zemana, mal tri dcéry. Dr. Korauš bol muž vzácného charakteru, oddaný myšlienke nezištnej pomoci obyvateľom v časoch veľkej biedy a chudoby, keď to najviac potrebovali. vzdal sa kariéry vojenského lekára a zamenil ju za nízky plat profesora na slovenskom gymnáziu v Kláštore pod Znievom. Dr. Korauš bol jedným z najúspešnejších aj najvzdelanejších profesorov gymnázia počas troch rokov do jeho zrušenia. Po vypuknutí cholery účinne ako profesor a lekár bojoval s cholerou v Turci s najlepšimi výsledkami. Po zrušení kláštorského gymnázia zostal ako jediný z učiteľov v Kláštore pod Znievom a otvoril si lekársku prax. Do dejín medicíny prispel v roku 1878 významnou prácou „Príspevok ku otázke a príčine cholery“. Do konca života nosil uniformu rakúsko-uhorského dôstojníka. Dr. Imrich Matej Korauš aj jeho mladší brat brvništ'ský učiteľ Ján Korauš výrazne ovplyvnili osud a správanie sa tých, ktorých vychovávali a viedli. Ich nenápadná, dobrosrdečná, skromne a pokorne vykonávaná práca prinášala do života obyvateľov zmeny k lepšiemu v tom najširšom zmysle slova. Majme na mysli skutočnosť, že sa im to darilo vo veľmi nepriaznivých časoch len vďaka morálnej integrite, ktorá bola obidvom vlastná, zodpovednosť, umiernenosť, skromnosť a tolerantnosť v ich konaní a postojoch v časoch, keď sa rodili naše dejiny, a pritom cieľavedome a sebavedome naplňali svoje životné ideály. V Brvništi sa začala aj pod vplyvom učiteľa a veliteľa Jána Korauša tvoriť organizácia hasičov vysoko ľudská, organizačne silná, technicky a kultúrno-osvetovo vyspelá. Organizácia hasičov obohacovala spoločenský život v obci. Svoje ušľachtilé poslanie si hasiči plnili čestne a statočne. V obci mali vážnosť a úctu. Pravidelne sa zúčastňovali na spoločenských podujatiach, usporadúvali hasičské zábavy, majálesy, juniálesy, veľkonočné, vianočné, silvestrovské zábavy na vysokej kultúrnej úrovni. Prednáškovú činnosť usmerňoval a riadil vtedajší správca školy a hasičský veliteľ Ján Korauš, ktorý bol aj predsedom kultúrno-osvetovej komisie. Počas zimných mesiacov sa osvetová činnosť zameriavala predovšetkým na zdravotnícku výchovu. Spestrením mnohých prednášok bolo premietanie filmov, ktoré vlastným premietacím prístrojom premietal učiteľ Ján Korauš v starej škole a pri nemých filmoch komentoval spolu s manželkou Júliou.

Skvelá partia súčasných hasičov nadviazala na minulosť. Scenár, réžiu, priebeh nedeľného podujatia mal pevne v rukách veliteľ brvništských hasičov Marián Jágrik, aj ako moderátor. Na výstave boli inštalované zaujímavé panely s historickými fotografiami, historické zástavy a parádne dobové uniformy, dokonca aj pôvodná uniforma veliteľa Korauša a pracovná hasičská uniformu na figurínach. Výstava podala obraz o živote hasičov, ich duchovnosti a kultúre, dokumentovala okamihy, ktoré mali podstatný vplyv na formovanie obyvateľstva obce Brvnište, ktoré u hasičov často hľadalo pomoc a radu. Hasiči stmelujúco pôsobili, nezištne pomáhali a zaslúžia si úctu aj v dnešných časoch.

Nechýbali folkloristi z Bukovín, ktorí radi prispeli k dobrej nálade. Niektorí organizátori vystupovali v dvoj aj trojjedinej úlohe hasičov, poslancov, dobrovoľníkov (Pavol Miniarik, Josef Hároník, Daniel Šamaj, Mário Hároník, Peter Holíš a ďalší). Pani starostka Ing. Dagmar Mikudíková poďakovala za dôslednú prípravu.

Brvništskí hasiči nezabúdajú ani na svojich starších členov. Pripravili prekvapenie Antonovi Pozníkovi, dlhoročnému aktívnemu členovi k sedemdesiatym narodeninám. Patrilo by sa pripomenúť obciam a mestám, aby mysleli a alokovali vo svojich rozpočtoch aj finančné príspevky dobrovoľným hasičom seniorom, resp. pozostalým, či rodinám tých dobrovoľných hasičov, ktorí už nie sú medzi nami a verne slúžili a nasadzovali život prichádzajúc často o svoje zdravie. ba aj o život.

Bohaté pohostenie - obilná krúpna baba, lákavé zákusky, kysnuté koláče - starostlivo pripravené na podujatie prispeli k takmer rodinnej atmosfére stretnutia. Javisko v altánku v starej škole sa premenilo na poľnú kuchyňu z ktorej rozvoniavali zemiakové *kabáče* po celej obci a možno aj za chotár do *Chalúpk maríkovských tradícií*, z ktorej pani Ľubka prišla odprezentovať dve knižičky o histórii Maríkovkej pretože aj v nich sa objavili fotografie zo starej školy nafotené pre dokumentáciu vzdelávanie detí.

Sprievod hasičov na miestny cintorín k soche sv. Floriána a k hrobu zakladateľa DHZ Brvnište, prvého veliteľa a učiteľa Jána Korauša absolvovali hasiči v dobových uniformách pod velením signálnej hasičskej štvortrúbky a dôstojne ukončili podujatie.

Fotografie: Milan Kováčik, Anna Krasňanová na facebooku Rotarvak, n.o.

Ďalšie podujatie k 150. výročiu

V RÁMCI CELOROČNÝCH OSLÁV 150. VÝROČIA POSTAVENIA BUDOVY A ZAHÁJENIA VYUČOVANIA
V STAREJ ŠKOLE

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI Z BRVNIŠŤA, KNIHY A KNIŽNICE

**SPOLOK ROTARVAK, N. O., OBEC BRVNIŠTE, POVAŽSKÁ KNIŽNICA V POVAŽSKEJ
BYSTRICI v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja**

VÁS POZÝVAJÚ

V SOBOTU 20. MÁJA 2023 o 16.00 H

DO MÚZEA HISTORICKÁ ŠKOLA BRVNIŠTE 500 - DOM TVORIVOSTI, ZRUČNOSTI A TRADIČNÝCH REMESIEL

150. VÝROČIE STAREJ ŠKOLY 1873-2023

V RÁMCI CELOROČNÝCH OSLÁV 150. VÝROČIA POSTAVENIA BUDOVY A ZAHÁJENIA VYUČOVANIA V STAREJ ŠKOLE

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI Z BRVNIŠŤA, KNIHY A KNIŽNICE

PROGRAM

16.00 TAK VEĽMI TREBA SLOVA, ČO DVÍHA ČLOVEKA

PHDR. ANNA JÓNÁSOVÁ A JEJ TVORBA

MGR. JOZEF POBOČÍK - UMELECKÉ ILUSTRÁCIE

17.00 OTVORENIE VÝSTAVY

LUDOVÁ KNIŽNICA UČITEĽOV KORAUŠOVCOV

KNIŽNICA BRVNIŠŤE

Prezentácia DOKUMENTY Z FONDOV:

POVAŽSKÁ KNIŽNICA V POVAŽSKEJ BYSTRICI,

MV SR, ŠTÁTNY ARCHÍV V TRENČÍNE, PRACOVISKO ARCHÍV POVAŽSKÁ BYSTRICA,

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA V MARTINE

SPISOVATEĽKA PHDR. ANNA JÓNÁSOVÁ ZAVÍTALA DO RODNEJ OBCE BRVNIŠŤE A SPOLU S ILUSTRÁTOROM MGR. JOZEFOM POBOČÍKOM SI ZÍSKALA ZASLÚŽENÝ OBDIV

Spolok Rotarvak, n. o., obec Brvnište a Považská knižnica v Považskej Bystrici v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK spoločne zorganizovali v sobotu 20. mája 2023 ďalšie zaujímavé podujatie v rámci osláv 150. výročia starej školy v Brvništi so zameraním na významné osobnosti z Brvnišťa ich knižnú tvorbu a históriu knižníc. Podujatie sa uskutočnilo v priestoroch oslávenkyne, v starej škole, ktorú spolok Rotarvak, n. o. uchránil a postupne obnovil a zriadil v nej vyhľadávanú múzeum Historická

škola Brvnište 500 - Dom tvorivosti, zručnosti a tradičných remesiel, ktoré je jedným z prvkov *Javornického originálu*, značky regionálnej kvality.

Ing. Mário Hároník ml. privítal zúčastnených a vzácných hostí, zdôraznil myšlienku vzdelanosti, pochopenia a poučenia sa z minulosti a zámer podujatia hlbšie sa oboznámiť s dielom uznávanej spisovateľky, publicistky a bibliografky PhDr. Anny Jónásovej rodenej Pobočíkovej v nadväznosti na besedy uskutočnené v roku 2017 a 2021 v obci Brvnište, a s umeleckou tvorbou ilustrátora kníh, výtvarníkom Mgr. Jozefom Pobočíkom. Privítal zástupcov Považskej knižnice v Považskej Bystrici PaedDr. Ľuboša Bačíka, povereného riadením, metodičku Antóniu Šaradinovú a Mgr. Andreu Smolkovú, moderátorku besedy ako aj pani starostku obce Brvnište Ing. Dagmar Mikudíkovú, Mgr. Vierku Jurdíkovú a Mgr. Annu Pobočíkovú.

Tvorba PhDr. Anny Jónásovej prekročila hranice Slovenska spolu s ilustráciami Mgr. Jozefa Pobočíka, výtvarníka ZUŠ I. W. Kráľa v Považskej Bystrici

Dr. Jónasová predstavila svoju tvorbu spomienkou na jej prvú anonymnú básničku na nástenke v základnej škole v Brvništi, pokračovala priblížením kultúrno-osvetového pôsobenia v Galante, kde v roku 2005 založila občianske združenie Galanta literárna. Jedným z výsledkov činnosti združenia bola realizácia úspešnej série literárnych podujatí Ženský hlas. Občianske združenie vydalo k 240. výročiu narodenia poetky a dramatičky Márie Terézie Artnerovej, rodáčky zo Šintavy literárny zborník zostavený dr. Jónasovou pod názvom ***Theone: Mária Terézia Artnerová (2012)***. Dr. Jónasová znovuobjavila zabudnutú spisovateľku a v zborníku v štúdiu *Spod Strečna* priniesla prekvapivé odhalenia k námetu svetoznámeho baletu Giselle, o genéze vzniku a spracovania balady o tancujúcich vílach a baladického príbehu Betty a jej milého gajdoša Jana spod Strečna spracovaný na základe ľudovej slovesnosti Máriou Teréziou Artnerovou, ktorý poskytla Jánovi Kollárovi do Národných spievaniek a od neho sa dostal k Heinrichovi Heinemu, ktorý Artnerovú citoval a od neho k libretistom romantického baletu Giselle francúzskeho hudobného skladateľa Adolpha Charlese Adama.

Ďalej autorka predstavila niekoľkoročnú bádateľskú činnosť a výskum historických a archívnych prameňov, denníkov, obrazových portrétov, osobnej korešpondencie, obchodných dokumentov slovenskej vetvy uhorskej šľachty, žien z rodu Esterházyovcov, ktoré žili v tieni mužov. Historici sa o ženy z tohto rodu zaujímali zriedka, iba okrajovo. Výsledkom rozsiahleho výskumu dr. Jónasovej je publikácia ***Ženy rodu Esterházyovcov, Zväzok I.*** (2014) zameraná na históriu rodu pochádzajúceho a spätého s mestom Galanta, už takmer 500 rokov používajúceho predikát „de Galanta“. Autorka predstavila sobášnu politiku rodu, abecedný zoznam aj personálne heslá o 149 manželkách a 162 dcérach a zmapovala aktivity týchto žien, ich vzťah ku knihám, knižniciam, literatúre, hudbe, náboženstvu i pôsobenie v kláštoroch či vo funkcii dvorných dám. Ako uvádza viaceré recenzií, týmto počínom priniesla originálny pohľad na ženskú vetvu rodu.

Účastníci besedy ocenili jazykový štýl autorky. Text v publikácii je písaný veľmi prístupným populárno-náučným štýlom, s umeleckými výrazovými prostriedkami, osviežujúci, po prečítaní ostáva krásny estetický zážitok. Zúčastnení sa veľmi pozitívne vyjadrili o množstve poznatkov, ktoré sa dozvedeli o ženách Esterházyčkách a vysoko ocenili úžasnú schopnosť autorky naspamäť rozprávať a vysvetľovať preskúmané vzťahy a súvislosti rozsiahleho rodu, čo vzbudilo zaslúženú pozornosť.

Skúsená autorka predstavila ďalšiu publikáciu ***Ženy rodu Esterházyovcov, Zväzok II.*** (2019). Publikácia mapuje v prvej línii s názvom *Literárne portréty žien rodu Esterházyovcov* literárne životopisy desiatich esterházyovských šľachticiek, spolu s autormi-historikmi. V druhej línii publikácie s názvom *Esterházyovské rodové galérie* predstavuje vzťah esterházyovských žien k výtvarnému umeniu, ktorému sa často aktívne venovali. Niektoré samy tvorili umelecké diela alebo ich zbierali a vystavovali. Autorka spomenula zoznam 735 portrétov esterházyovských manželiek a dcér, ktorý skompletizovala, čo predstavuje spolu s údajmi o živote esterházyčiek v prvom zväzku knihy, výsledok rozsiahleho terénneho výskumu nielen na Slovensku, v Česku, ale aj v Rakúsku, v Nemecku a v Maďarsku. Autorka nezabudla pripomenúť, že obálky oboch kníh sú dielom ilustrátora Mgr. Jozefa Pobočíka a v knihách je aj zmienka o pôsobení rodu v Domaniži, či Bodinej.

Literátka postupne prešla k predstaveniu dvoch knižočíek pre deti. **O fontánkovej Dorotke a jej vozíčkovej babke** (2019). Príbeh vnútorného sveta šesť ročnej Dorotky a jej rodiny, otca, mamy, nenarodeného bračeka Miška, dedka, a najmä jej babky, ktorá je zakliata vozíčkovým kráľom na vozíčku Dorotky je určený nielen pre deti, ale aj pre ich rodičov. Dorotka rozvažuje, ako babku odkliať pomocou čarov, no tie nepomôžu, ale pomôže ľudská láska. Príbeh Dorotky dokonale stvárnil svojimi ilustráciami Jozef Pobočík. Namaľoval 25 dvojstranových ilustrácií a dve ilustrácie na obálke. Knižočka je súzvukom a dokreslením obsahu, umeleckou harmóniou spisovateľky a ilustrátora, ako sa vyjadrilo osadenstvo.

Druhá ilustrovaná knižočka pre deti **Dorotka a jej spolužiaci z I.B** (2019), je voľným pokračovaním predchádzajúcej knižočky. Autorka sa netajila, že sa snažila hravou a aj humornou formou pozrieť do školskej triedy v ktorej sa zišli prváci s rôznymi povahami, problémami a príhodami, ktoré sprostredkúva hlavná hrdinka Dorotka ako napr.: Prvý deň v škole ; Sme len béčka?; Génus; Okmas a ohej ánduč čer (Samko a jeho čudná reč); Lata; Riadky a linajky; Dorotka a Veronika sú rozsadené; Spachtoš Mirko; Laura a zúbková víla; Kronika a denník; Zber papiera; Smutný víťaz; Heňo; Rozprávka o dobrom vozíčkovom kráľovi. Autorka sa priznala, že chcela sprístupniť školskú triedu ako zaujímavú inštitúciu a odbúrať strach detí zo školy a pozitívne ich naladiť k plneniu školských povinností. Motivácia k priateľstvu, pomoci, čestnosti a pravdivosti sa vinie v pozadí všetkých príbehov. Knižočka je takisto bohato ilustrovaná Mgr. Jozefom Pobočíkom. Ten je známy nielen ako výtvarník, učiteľ Základnej umeleckej školy Imra Weinera Kráľa v Považskej Bystrici, ale aj ako zručný rezbár a výrobca ľudových hudobných nástrojov, rífových píšťal, fujár a iných. Autorka kníh svoj súzvuk s ilustrátorom viackrát spomenula a emotívne vyjadrila jej pocity pri pozorovaní rúk ilustrátora jej synovca Mgr. Jozefa Pobočíka, ktorý výtvarne zhmotnil Dorotku, dal jej podobu, rodinu i prostredie, ktoré si autorka vo svojej knižočke vysnívala. Text tak splynul s obrazom a vzniklo nádherné umelecké dielo, v ktorom text aj obraz tvoria spontánnu jednotu.

Ďalšou predstavenou publikáciou z torby autorky boli **Povesti z horného konca Brvništa** (2021) k napísaniu ktorých ju inšpiroval, ako povedala, Štefan Meliš keď čítala jeho knižočku *Povesti a príbehy z Brvništa*, pretože interpretácia možno aj tej istej povesti je v obci rôzna a líši sa nielen regionálne, ale aj na hornom a dolnom konci obce. Spomenula si, že pri upratovaní našla zápisky z rozprávania povestí jej mamy Albínky Pobočíkovej, známej folkloristky a divadelníčky. Malý zošitok, poznačený časom, priniesla aj na ukážku osadenstvu. Autorka nezabudla spomenúť aj výbornú spoluprácu s vydavateľstvom Signis. Aj pri knihe povestí spolu s Mgr. Andrejkou Smolkovou predstavila prácu výtvarníka a aj vystavené panely z jeho tvorby, perokresby z kalendárov. Ilustrátorovi sa podarilo stvárniť prírodu, brvništské kroje a ako sa hovorí, mystično, ktoré je aj v brvništských povestiach podstatné, neviditeľné a zakliate. Vystavené publikácie bolo možné si aj zakúpiť.

Považská knižnica v Považskej Bystrici v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK prispela k poodhaleniu dôležitosti bádateľskej regionálnej bibliografie

Súčasťou programu bola výstava súvisiaca s históriou knižníc v obci Brvnište. V roku 1919 bola v Brvništi, práve v starej škole, založená učiteľmi Koraušovcami v ich školskom byte prvá verejná knižnica, keď ešte ani väčšie mestá a nieže obce mali verejné knižnice. Považská knižnica v Považskej Bystrici v rámci regionálnej bibliografickej výskumnej činnosti sprístupnila výkazy z knižnice v Brvništi uložené v Štátnom archíve MV SR, Štátny archív v Trenčíne, Pracovisko archívu Považská Bystrica, návrh na vyznamenanie vzornej knižnice Brvnište a článok od Jána Korauša v ktorom si spomína na svoje pôsobenie ako učiteľa a zároveň knihovníka. Pre účastníkov pani metodička zdôraznila vzorné prírastky kníh v knižnici v Brvništi, čitateľov aj výpožičiek narastajúcich v jednotlivých rokoch podľa výkazov a napriek tomu, že knižnica bola neustále v provizórnych priestoroch, vďaka oddanosti učiteľa Korauša mala množstvo čítaniachtivého členstva a aj knihovník bol ochotný aj počas choroby čitateľskej verejnosti knihy prinášať do rodín. Jeho všestranná činnosť bola spomenutá aj v PBN v č. 19 z 9.5.2023 s. 21 podujatím DHZ Brvnište, ktorým si pripomenuli Jána Korauša ako zakladateľa dobrovoľného hasičského zboru. Neprehliadnuteľná všestrannosť učiteľa Korauša zanechala hlboké stopy a nechýbali emócie pri spomienkach na jeho striedmosť a skromnosť. Na základe uvedeného sa spolok rozhodol obnoviť v byte učiteľa v starej škole knižnicu prístupnú pre verejnosť a zriadil **Ľudovú knižnicu učiteľov Koraušovcov**, ktorá je zaregistrovaná na MK SR pod č. číslom 3998/2000-400/5103 a určená na zber a uchovávanie starých kníh, predovšetkým detských, vrátane vyhľadávania historického nábytku a ošetrovania kníh tak, aby boli prístupné verejnosti. Ako prví darovali staré knihy na uchovanie rodina Viliama Lejčíka, pán spisovateľ Štefan Meliš v počte viac ako 350 ks, preto bol zriadený **Knižný kútik**

Štefana Meliša – z vďaky za obdivuhodnú celoživotnú prácu, za obrovskú hodnotu, ktorú vytvoril, za úsilie zachovať a zaznamenať pre všetky nasledujúce nevyčísliteľné poklady zberom povestí, na poli histórie, literatúry a i.

Návštevníkom bola predstavená aj súčasná knižnica v Brvništi, ktorá vznikla spojením školskej a obecnej knižnice a nesie názov Knižnica Brvnište. Knižničnou je Mgr. Anna Pobočíková, z rodiny Pobočíkovcov, ktorá svoju celoživotnú kariéru učiteľky slovenského jazyka venovala základnej škole v Brvništi a v súčasnosti sa s láskou ku knihám a čitateľom stará o knižné zbierky a ich sprostredkovanie čitateľskej verejnosti a zároveň vykonáva funkciu obecnej kronikárky. Jej profesionálny životný príbeh je akoby priemetom cesty Jána Korauša, čím si, okrem iného, zaslúžila úctu a vážnosť v Brvništi.

Záverom pani starostka obce Brvnište Ing. Dagmar Mikudíková poďakovala PhDr. Jónásovej a Mgr. Pobočíkovi za literárnu a ilustračnú tvorbu, za zviditeľňovanie obce Brvnište, Považskej knižnici v Považskej Bystrici za zaujímavý bádateľský prínos a jeho odprezentovanie a spolku Rotarvak, n. o. za dlhoročnú záslužnú činnosť v prospech uchovávaní hodnôt a historickej pamäte.

Odborná garantka podujatia PhDr. Mária Jacková, MPH., PhD. na záver poďakovala za inšpiratívnu prezentáciu tvorby autorke a autorovi a za ich vynikajúcu prezentáciu Brvnišťa, za množstvo úžasných myšlienok a pritom za ich obrovskú skromnosť. Povedala, že bolo pre rotarvakovských organizátorov veľkou ctou pripraviť podujatie a privítať vzácne osobnosti a ďalej niesť posolstvo z ich tvorby. Vyjadrila vďačnosť Považskej knižnici v Považskej Bystrici za bádateľskú činnosť v Štátnom archíve MV SR a v Slovenskej národnej knižnici v Martine a za mimoriadny príspevok ku skúmaniu histórie knižníckych činností spojených so starou školou a jej 150. výročím. Ďalej poďakovala pani starostke za jej slová určené všetkým dobrovoľníkom, ktorí v rotarvakovských tričkách pracujú na odovzdávaní a zachovávaní dedičstva predkov, vrátane obecných poslancov. Poďakovanie patrí Ľudmile Barošovej, Petrovi Holíšovi, Marte Kompaníkovej, Jánovi Hároníkovi, Františkovi Čapliarovi, Danovi Šamajovi, Daniele Moravíková za dnešnú akciu a iným. Garantka podujatia spomenula, že jej je ľúto že búrka z jasnej oblohy znemožnila príchod veľkému počtu verejnosti. Nezabudla spomenúť účasť školákov, ktorých výtvarne vedie Mgr. Jozef Pobočík, ktorí mu prejavili sympatie spontánnym príchodom do areálu starej školy, sedením a napätým počúvaním v prvom rade a poďakovaním napísaným atramentom s husím perom. Určite k rodinnej atmosfére prispelo aj občerstvenie. Mimoriadne kladným prekvapením bolo návšteva podujatia delegáciou z Považského osvetového strediska v Považskej Bystrici a členov odbornej poroty po ukončení krajského kola celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky hudobného folklóru VIDIEČANOVA HABOVKA - **PAPRADŇANSKÉ KUBEČKO**.

Fotografie: Anna Krasňanová

(MJ)

Anna Jónasová

ODKAZ

Vy,
čo prídete po nás,
tak ako sme my prišli
po tých predošlých,
zdvihnite posolstvo, čo sa slovo volá
a pestujte ho!
Zohrejte ho v dlani,
vdýchnite mu pravdu
a sejte-rozsievajte!
Veľmi veľmi treba slova!

Veď v tejto snobskej dobe
Tak veľmi treba piesne!
Tak veľmi treba slova,
Čo sa skláňa k ľuďom,
čo dvíha človeka.

VYVRCHOLENIE OSLÁV 150. VÝROČIA STAREJ ŠKOLY

SPOLOK ROTARVAK, N.O., OBEC BRVNIŠTE,
ZÁKLADNÁ ŠKOLA S MATERSKOU ŠKOLOU BRVNIŠTE
VÁS POZYVAJÚ NA

OSLAVY 150. VÝROČIA POSTAVENIA PRVEJ BUDOVY ŠKOLY V BRVNIŠTI

POD ZÁŠTITOU MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU
A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NEDEĽA 1. OKTÓBRA 2023 O 10,30
MÚZEUM HISTORICKÁ ŠKOLA BRVNIŠTE Č. 500
DOM TVORIVOSTI, ZRUČNOSTI A TRADIČNÝCH REMESIEL

"KAM SME TO DOTIAHLI?"

10:30 Začiatok prezentácií a výstavy z tvorby šikovných rúk občanov a zložiek Brvništa – nádvorie školy

13:00 Scénické zobrazenie dobového vyučovania v starej škole

13:20 prednášky a prezentácie o histórii a súčasnosti školstva v Brvništi

- historické pomery v obci Brvnište
- stavba školy a prví učitelia
- rozhovor s poslednými žiakmi zo starej školy
- aktívna činnosť učiteľov Koraulíčovcov

KULTÚRNY PROGRAM - 15,00

PROGRAM ŽIAKOV ZŠ S MŠ BRVNIŠTE
FSK BUKOVINY
DIVADLO „NAPÍŠTE SI VÝPOVEĎ“ HRÁ
PICASSO V BARE LAPIN AGILE
KONCERT HUDOBNEJ SKUPINY SLZA

SPRIEVODNÝ PROGRAM:
Výstava fotografií Brvništa od Štefana Chmullika,
Ludovíta Šišťika a z osobnej zbierky Miroslava Jandušíka
Výstava rífovej písňaly, zapísanej do nehmotného
kultúrneho dedičstva Slovenska
Dobroty z domácej kuchyne brvništských gazdíniek
Výstava premeny školy po jej prebratí spolkom RoTaRvAK, n.o.

 **MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

 **OBEC
BRVNIŠTE**

 ROTARVAK

Vstup dobrovoľný

SPOLOK ROTARVAK, N.O., OBEC BRVNIŠTE,
ZÁKLADNÁ ŠKOLA S MATERSKOU ŠKOLOU BRVNIŠTE
VÁS POZÝVAJÚ NA

OSLAVY 150. VÝROČIA POSTAVENIA PRVEJ BUDOVY ŠKOLY V BRVNIŠTI

POD ZÁŠTITOU MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU
A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NEDEĽA 1. OKTÓBRA 2023 O 10,30
MÚZEUM HISTORICKÁ ŠKOLA BRVNIŠTE 500
DOM TVORIVOSTI, ZRUČNOSTI
A TRADIČNÝCH REMESIEL

„KAM SME TO DOTIAHLI?“

Slávnostný program:

10,30 - slávnostné uvítanie, prezentácie, výstava a tvorivé dielne

„Kam sme to dotiahli?“

13:00 - scénka dobového učenia

13,30 - prednášky a prezentácie o histórii a súčasnosti školstva v Brvništi

15:00 kultúrny program

MINISTERSTVO

ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V nedeľu 1. októbra 2023 si v Brvništi pripomenuli vzácne výročie. Pred 150 rokmi sa v dedine po prvýkrát otvorili dvere školy. V dochovanej školskej kronike sú tieto udalosti zaznamenané takto: „Brvništskí obyvatelia pred rokom 1873 cítili potrebu čítania a písania... Nemajúc školy vyučovalo sa v domoch, ktoré neboli obydlené... Aby bolo zamedzené neprijemnostiam, ktoré vznikli pri presťahovaní žiakov z jedného domu do druhého, uniesli sa občania, že dajú vystaviť rím. kat. ľudovú školu. Drevo, potrebné ku stavaniu poskytla urbárska hora, zdarma prispeli občania k prácam voziť drevo a iných potrebných vecí, jako tiež pomocnými prácami, iba tesári dostali 100 zlatých. Škola bola dohotovená v r. 1873, za richtára Martina Hároníka.“

Unikátnu zrubovú budovu s triedou, kuchyňou, slúžkovskou izbou a bytom učiteľa sa podarilo zachrániť vďaka nasadeniu dobrovoľníkov miestneho spolku Rotarvak, ktorí ju pred niečo viac ako 10 rokmi na vlastné náklady zrekonštruovali a neskôr v nej zriadili malú expozíciu dobovej triedy. Odvtedy škola oživa každoročne viacerými kultúrnymi podujatiami ako napr. Píšťalkárske Brvnište, Brvništské jablko, Včelárska nedeľa či udalosťami spätými s kalendárnymi obyčajmi (Vianoce, fašiangy, drápačky a pod.). Stala sa tak krásnym príkladom toho, ako nadšenie a nezištná iniciatíva niekoľkých ľudí dokáže zachrániť a uchovať vzácne hmotné i nehmotné kultúrne dedičstvo regiónu. Patrí im za to naša úcta.

Súčasťou slávnostného dňa otvorenia 150. výročia prvej školy boli výstavy dobových fotografií, rífových píšťal Jozefa Pobočíka, histórie hasičského zboru v obci, stánky ľudových remeselníkov a zberateľov, prednášky venované histórii školstva v obci, ale aj dobové scénické vyučovanie v autentických priestoroch pôvodnej triedy. V kultúrnom programe vystúpili deti z brvništskej MŠ a ZŠ, folklórna skupina BUKOVINY, divadelný súbor NAPIŠTE SI VÝPOVEĎ odohral hru Picasso v bare Lapin Agile a na záver vystúpila s koncertom hudobná skupina SLZA.

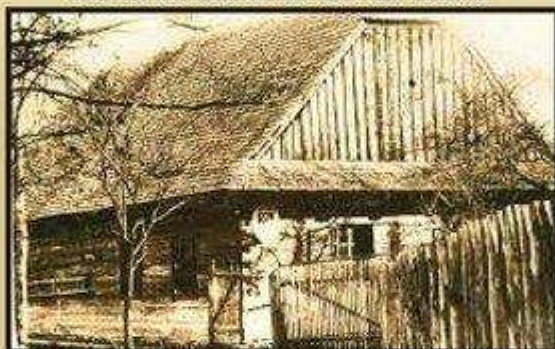

SPOLOK ROTARVAK, N. O., OBEC BRVNIŠTE,
ZÁKLADNÁ ŠKOLA S MATERSKOU ŠKOLOU BRVNIŠTE
VÁS POZÝVAJÚ NA

OSLAVY 150. VÝROČIA POSTAVENIA PRVEJ BUDOVY ŠKOLY V BRVNIŠTI

POD ZÁŠTITOU MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU
A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NEDEĽA 1. OKTÓBRA 2023 O 10,30
MÚZEUM HISTORICKÁ ŠKOLA BRVNIŠTE Č. 500
DOM TVORIVOSTI, ZRUČNOSTI A TRADIČNÝCH REMESIEL

"KAM SME TO DOTIAHLI?"

- 10:30** Začiatok prezentácií a výstavy
z tvorby šikovných rúk občanov
a zložiek Brvnišťa – nádvorie školy
- 13:00** Scénické zobrazenie dobového
vyučovania v starej škole
- 13:20** prednášky a prezentácie o histórii
a súčasnosti školstva v Brvništi
- historické pomery v obci Brvnište
 - stavba školy a prví učitelia
 - rozhovor s poslednými žiakmi zo starej školy
 - aktívna činnosť učiteľov Koraušovcov

KULTÚRNY PROGRAM - 15,00

PROGRAM ŽIAKOV ZŠ S MŠ BRVNIŠTE
FSK BUKOVINY
DIVADLO „NAPIŠTE SI VÝPOVEĎ“ HRÁ
PICASSO V BARE LAPIN AGILE
KONCERT HUDBONEJ SKUPINY SLZA

SPRIEVODNÝ PROGRAM:

Výstava fotografií Brvnišťa od Štefana Chmúľka,
Ludovíta Šišťika a z osobnej zbierky Miroslava Jandušíka
Výstava rífovej písňaly, zapísanej do nehmotného
kultúrneho dedičstva Slovenska
Dobroty z domácej kuchyne brvništských gazdiniek
Výstava premeny školy po jej prebratí spolkom RoTaRVaK, n.o.

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vstup dobrovoľný

SPOLOK ROTARVAK, N.O.

SPOLOK PRE ROZVOJ A OBNOVU
TECHNIKY, REMESELNEJ VÝROBY A KULTÚRY, N. O., BRVNIŠTE

STÁLA VÝSTAVA HISTORICKÝCH
FOTOGRFÍĽ LUDOVĽTA SĽŠŤĽKA -
FOTOGRAFĽA JE ZRKADLOM DO
MINULOSTĽ, SĽTEFANA CHMULĽKA
- KRAJINA AKO PRIESTOR PRE
KAŽDODENNÝ ŽIVOT ĽLOVĽEKA,
DOKUMENTĽRNE FOTOGRAFĽE
PODUJĽATI SPOĽKU LUCIE
SĽŠŤĽIKOVEJ)

BRVNIŠŤSKĽE
JABĽKO

PIŠŤALKĽRSKE
BRVNIŠŤE

VĽĽELĽRSKA
NEDEĽA V
BRVNIŠŤI

COUNTRY
POD HOLÝM
VRCHOM

FOLKLÓRNE PĽSMĽA V
SPOLUPRĽCI S FSK
BUKOVINY A ĽUM
DZĽVADLOM - DRIAPANIE
PERIA, FAŠĽANGY,
VEĽKONOĽNĽE ZVYKY,
JĽNSKE LUKY,
ODOBIERKY, VĽANOCNĽE
BETĽEHĽMSKĽE HRV

PRVĽA KNĽIŽOĽKA O BRVNIŠŤI:
SĽTEFAN MELĽŠ PĽVESTĽI A PRĽBEHY Z BRVNIŠŤA, LĽTERĽRNE BESEDY
- TOMĽŠ KOMPĽNIK A JEHO KNĽHA O VÝŠĽVKĽCH AĽĽA, DR. ANNA
JONĽSOVĽ - ŽENY RODU ESTERĽĽZYVCOV, O PĽSOBENĽI E.
PAĽDUŠĽAKOVEJ NA MEŠŤIANKE V BRVNIŠŤI

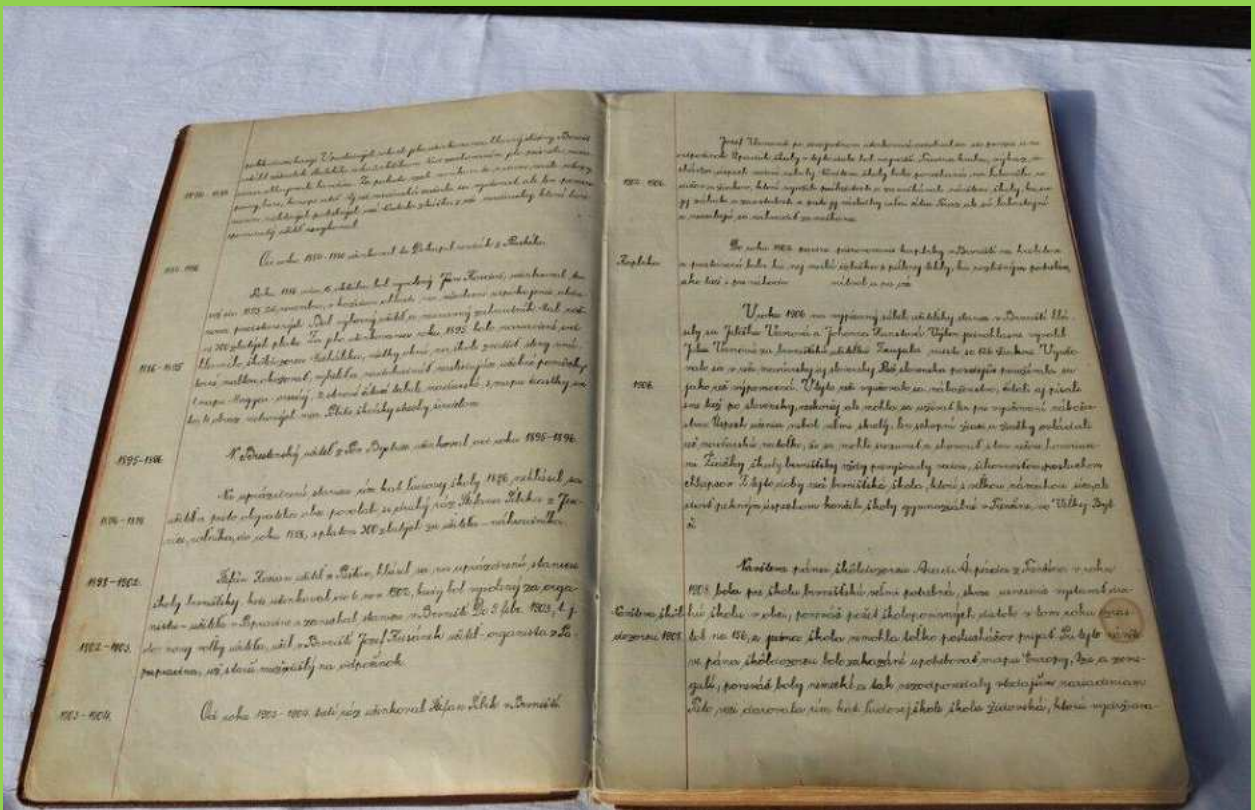
MÚZEUM HISTORĽKĽ ŠKOLA BRVNIŠŤE 500 – DOM TVORĽVOSTĽ,
ZRUĽNOSTĽI A TRĽDIĽNÝCH REMESĽEL, BUDOVA Z ROKU 1873
ŠKOLSKĽA TRIEDA A BYŤ UĽITĽLA Z KONCA 19. STOR.,
UCHOVĽVANIE DAROVANÝCH PREDMETOV S MENOM DARCU,
ĽUDOVĽA KNĽIŽNICA UĽITĽLOV KORĽAUŠOVCOV,
KNĽIŽNÝ KÚĽIK SPĽISOVATEĽA SĽTEFANA MELĽŠĽA
CENTRUM RĽFOVEJ PĽŠŤĽALY

Mladá vlnárka

Fotogaléria POS PB. Ing. Daniela Mahútová

**SPOLOK ORGANIZUJE LEKTORSKÝ VÝKLAD
PRE NÁVŠTEVNÍKOV MÚZEA**

Výklad zabezpečovali Mgr. T. Fojtíková, Mgr. V. Lauko Jacková a J. Lauko technickú stránku.

**LETNÁ ŠKOLA ZŠsMŠ V PAPRADNE
NA NÁVŠTEVE MÚZEA
V BRVNIŠTSKEJ PÍŠŤALKÁRSKEJ ŠKOLE**

Ústredným motívom letnej školy bolo rozšírenie vedomostí žiakov v rámci regionálnej výchovy, ktorá je predmetom školského vzdelávacieho programu. Letná škola bola opäť plná zážitkov. Aj v tomto školskom roku sa žiaci 1. - 4. ročníka zaujímali o múzeum Historická škola Brvnište Dom tvorivosti, zručnosti a remeselnej výroby. Peter Holiš v role učiteľa a lektora porozprával o zaujímavosti o historickej škole, o historickej budove, ale aj o jej učiteľoch a spôsobe výučby. Dozvedeli sme sa, že školu kedysi postavili ľudia svojpomocne a za jej záchranu, renováciu a stálu údržbu stoja dobrovoľníci Spolok Rotarvak, n.o. V jej priestoroch sa postupne zriaďuje Centrum rífovej píšťalky, kde deti píšťalky aj odskúšali-

**SPOLOK PRE OSADENSTVO PODĽA ZÁUJMU ORGANIZOVAL SPOLU S FSK LH
BUKOVINY
PREMIETANIE DOBOVÝCH FOTOGRAFIÍ
BRVNIŠŤA NA NÁDVORÍ MÚZEA V STAREJ ŠKOLE**

V Starej škole v Brvništi sa priebežne pokračovalo v spomienkových podvečeroch premietaním dobových fotografií. Podujatia prilákali veľa návštevníkov a ako pamätníci hovorili, spomínali na letné kino a atmosféru dávno zabudnutého amfiteátra, ktorý sa počas teplých letných dní organizoval vzadu na školskom dvore ZŠsMŠ v Brvništi. V roku 2022 sa dataprojektorom na veľké plátno premietali dobové fotografie predovšetkých Štefana Chmulíka, Ľudovíta Šišťáka. Nadšené výkriky aj v tomto roku z publika identifikovali tých, ktorých na fotografiách spoznali, či nepoznali a miesta, ktoré si pamätali z mladosti. Napríklad na fotografiách Štefana Chmulíka: Kristínu Jandušíkovú rod. Kaníkovú (Ščefánka), Jána Minjaríka (Pucíka) a iných.

BRVNIŠŤSKÉ JABLKO 2023 TRADIČNE S PROFESOROM IVANOM HRIČOVSKÝM

REGIONÁLNA VÝSTAVA A SÚŤAŽ O NAJKRAJŠIE JABLKO A NAJCHUTNEJŠÍCH JABLKOVÝ VÝROBOK

Zámerom verejno-prospešnej činnosti spolku je zdôrazniť nutnosť zachovať staré krajové a miestne odrody jablák s unikátnymi vlastnosťami, ktoré by nemali vyhynúť, ale mali by sa chrániť, ako národné poklady (MJ). Ovocné sady boli vždy pýchou Brvnišťanov, dokonca niektorých významných pestovateľov zo sádov v časti nazývanej „Potok“ aj prezývali „jabúčkári“. Iveta Felixová zaznamenala v článku *Zo studnice rodnej reči* uverejnenom v Kultúre slova 1999/1 na s. 24, že v brvništskom nárečí sa jablkám hovorí „jabúčka“. Brvništské jabúčka či jabúčence sa stali súčasťou prameňa zo studnice rodnej reči slovenskej.

Nestor ovocinárstva na Slovensku prof. Ivan Hričovský spoločne s komisiou vybrali najkrajšie jablká na regionálnej súťaži „Brvništské jablko 2023“

Regionálna súťaž o najkrajšie jablko a najchutnejší výrobok z jablák sa koná od roku 2010, hlavný organizátor súťaže spolok Rotarvak, n. o. v spolupráci s Okresným výborom Slovenského zväzu záhradkárov Považská Bystrica, ZO SZZ Brvnište a obec Brvnište pod patronátom Slovenského zväzu záhradkárov a jeho tajomníka p. Korčeka. Výstava a súťaž už desaťročie púta pozornosť záujemcov

z radov ovocinárov a záhradkárov, a hlavne tých, ktorí si nenechajú ujst príležitosť osobne si vypočuť prednášku a rady neúnavného **prof. Ivana Hričovského** a viesť s ním **Ovocinársky a záhradkársky dialóg**, v ktorom sa účastníci vždy dozvedeli veľa nových informácií o pestovaní jabloní vo vyšších polohách, ale aj o ostatných jadrovinách, kôstkovinách, škrupinovinách, drobnom, či málo pestovanom ovocí. Pán profesor s láskou odpovedal vždy na otázky, vysvetľoval postupy pre zber kvalitného ovocia a s prosbou apeloval na prítomných, aby nezabúdali na staré a krajové odrody, ktoré sú oveľa náročnejšie na starostlivosť. Pričom nikdy nechýbal ani vtipný dialóg pána profesora s účastníkmi a ovocinári a záhradkári sa potešili možnosti zakúpenia publikácií prof. Hričovského a autogramiáde, na ktorú si našiel čas a osobne s každým záujemcom prehodil aspoň pár slov o publikácii a o ich záľube. Pre organizátorov a účastníkov bolo ctou privítať prof. Hričovského opäť v Brvništi, ako to viacerí vyjadrovali „nášho pána profesora“.

Z reakcie účastníčky na facebooku Rotarvak, n.o.

Lubka Ovenka

Každý rok sa koná v dedinke Brvnište súťaž o najkrajšie dopestované ovocie BRVNIŠŤSKÉ JABLKO. Súťažné košíky s úrodou sú naozaj obdivuhodné. Čestným hosťom je vždy prof. Hričovský ktorý dáva ovocinárom cenné rady vtipným výkladom- rady o pestovaní ovocia.

Vždy tu vládne výborna atmosféra, poriadatelia pripraví niečo na osvieženie a odchádzame obohatení o informácie a s veľmi dobrým pocitom zo stretnutia.

Ďakujem za pozvanie ❤️

Rodinné fotografie s "naším" pánom profesorom Hričovským

Podakovanie patrí aj dlhoročnému prednášajúcemu **Jurajovi Korčekovi, tajomníkovi Slovenského zväzu záhradkárov**, ktorý sa takisto pravidelne zúčastňuje na podujatiach v Brvništi za právne informácie, ako aj predsedovi OV SZZ z Považskej Bystrice **Jánovi Čučkovi v zastúpení predsedníčky Považskobystrickej organizácie záhradkárov pomologičke pani Márii Bačíkovej** a Ing. **Jozefovi Mikušíkovi**, predsedovi ZO SZZ Brvnište.

Pri príležitosti 10. výročia súťaže spolok Rotarvak, n.o. vydal publikáciu „*História Brvništského jablka*“ spracovanú Máriou Jackovou s bohatou fotografickou dokumentáciou jednotlivých ročníkov. Mottom brvništskej súťaže je „Kráľom zdravia je v Brvništi jablko (MJ) a zabezpečil jej vytlačenie a zdarma distribúciu návštevníkom.

Odkazom súťaže je dôraz na domácu produkciu, a preto ZO SZZ Brvnište zabezpečuje autobus na účasť záhradkárov na otvorenie sezóny a predaj vo Veselom pri Piešťanoch ale aj do ČR a Poľska.

Plagát a diplomy pre súťažiacich pripravil Mgr. Jozef Pobočík. Podujatie sa zameriava na zdôraznenie významu pestovania jabloní s osobitným dôrazom na staré (historické a klasické odrody) a ich mapovanie. „*Krajovky*“ sa pestovali na obmedzenom území a dnes sa uchovávajú z úcty k rodičom a starým rodičom, ktorí ich vysadili. Najznámejšie sú kožené odrody, ako *Kožená reneta*, *Boskoopské*, *Parkerovo* a potom aj odrody *Krasokvet žltý* a *Jonatánka*, ktorá bola veľmi obľúbená u pestovateľov. K nim patria aj letné *Jakubky*.

To všetko zdôrazňuje aj motto Brvništského jablka: „*Krajové pôvodné odrody jabloní podjavorníckych dolín treba chrániť a zachovať ako národný zlatý poklad*“ (MJ).

Podakovanie patrí všetkým pestovateľom, vystavovateľom a účastníkom, pretože vytvárali už desať rokov atmosféru nezabudnuteľného nedeľného popoludnia v múzeu v „starej škole“ postavenej v roku 1873 v ktorej sa žiaci priúčali ovocinárstvu a začiatkom 20. stor. škola organizovala pravidelné stromčekové slávnosti spojené s vysádzaním ovocných stromov a kultúrnym programom pre široké okolie. Pamätníci s vďakou spomínajú na niekdajších učiteľov, ktorí naučili žiakov ovocinárstvu a

štepeniu jabloní ako napríklad Štefan Šibík z Jasenice, neúnavný učiteľ záhradník Ján Kordoš, ako aj na účinkovanie učiteľov Jána Janeka a Jána Korauša. Aj prostredníctvom pestovania jabloní a ďalších ovocných stromov sa z Brvnišťa stala významná a nasledovania hodná podhorská ovocinárska obec. Ovocné sady, ktoré sa v nevyhovujúcom kamenistom teréne ťažkom zakladali, boli pýchou Brvnišťanov, ako to zapísala v školskej kronike pani učiteľka Júlia Koraušová a popísal aj v médiách Stanislav Gáborík. nebezpečných pesticídov a vypestované v duchu udržateľného prírode blízkeho poľnohospodárstva pričom ponúkajú aj staré odrody jabloní do menších záhrad na podpníkoch M26, MM106.

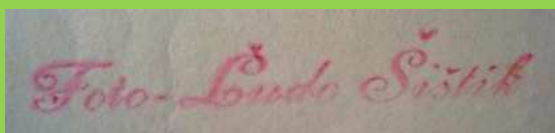
Možno aj brvništská pieseň *Ej, povedz mi vieterko, odroň mi jabúňa* zaznela v ušiach návštevníkov všetkých ročníkov, ktorí si pochutnali na jablčných dobrotách šikovných gazdiniek a vždy sa lúčili sa slovami, že na takú krásnu rotarvakovskú akciu, pripravenú s láskou, určite prídu aj o rok a nielen ochutnať brvnišský jablkový sajder, či jablká v brvništskej huni.

STÁLA VÝSTAVA FOTOGRFÍ
„FOTOGRAFIA JE ZRKADLOM DO MINULOSTI“
ĽUDOVÍT ŠIŠTÍK - DOBOVÉ FOTOGRAFIE
LUCIA ŠIŠTÍKOVÁ - DOKUMENTÁRNA FOTOGRAFIA

*Spolok Rotarvak, n. o. a Ľudová knižnica učiteľov Koraušovcov pripravili v rámci mesiaca úcty k starším stálu výstavu fotografií s názvom **Fotografia je zrkadlom do minulosti**. O prepojení histórie so súčasnosťou autora a autorky fotografií, zhodou náhod menovcov, svedčila aj centrálna fotografia babičky Šišťikovej držiacej jednu z vystavovaných fotografií z mladosti.*

Jednu časť výstavy zameranú na minulosť tvorili historické fotografie Ľudovíta Šišťika zachytávajúce život obyvateľov a krásy prírody Papradnianskej doliny. Dobové fotografie darovala dcéra fotografa pani učiteľka Edita Rosíková do múzejnej expozície starej školy v Brvništi.

Druhú časť výstavy tvoria dokumentárne fotografie mladej fotografky Lucie Šišťikovej zaznamenávajúce činnosť spolku Rotarvak, n. o., v ktorých zachytila farbisto, dôverne a blízko známe i menej známe zátišia aktivít úspešného príbehu spolku oživujúceho nezištne a dobrovoľne v Brvnište kultúrne tradície, zvyky a remeselné zručnosti.

Spolok Rotarvak s vdakou sprístupňuje fotografie každodenného života objektívom Ľudovíta Šišťika a zabezpečuje ich stálu výstavu v starej škole, ako významnú súčasť histórie kultúry v Brvništi.

STÁLA VÝSTAVA FOTOGAFIÍ ŠTEFANA CHMULÍKA

„KRAJINA AKO PRIESTOR PRE KAŽDODENNÝ ŽIVOT ČLOVEKA“

Spolok Rotarvak, n. o. zabezpečuje stálu výstavu „Krajina ako priestor pre každodenný život človeka“ spolu s FSLH Bukoviny a rodinnými príslušníkmi Štefana Chmulíka, s ktorých súhlasom bol súkromný archív zverejnený v múzeu Historická škola Brvnište – Dom tvorivosti, zručnosti a tradičných remesiel na pamiatku obyvateľom a obyvateľkám Brvnišťa. Fotografie boli pre potreby výstavy zväčšené, technicky spracované a zarámované.

Fotografie pochádzajú zo súkromnej rodinnej zbierky a zachytávajú Brvnište od štyridsiatych rokov 20. stor., mnohé z nich neboli doteraz publikované.

Medzi obyvateľmi boli rozšírené autorove fotografie z Brvnišťa a okolitých obcí a zverejňované bez mena autora.

Pre obec Brvnište sú fotografie Štefana Chmulíka veľmi vzácne a treba ich zachrániť, pomenovať, uchovávať a odovzdávať ďalším generáciám ako vzácne poklady dedičstva našich otcov a starých otcov a vždy s menom autora.

Od roku 1934 patril Štefan Chmulík ku kľúčovým členom Fotozdrúženie YMCA v Bratislave, ktoré postupne prebralo zodpovednosť za vývoj fotoamatérskeho hnutia v kontextoch Slovenska. Fotoamatérov spájali záujem, nadšenie, oddanosť a vášeň k fotografii. Medzi členmi prevládali neformálne ľudské vzťahy, čo zabezpečilo jeho kontinuitu. V apríli roku 1934 sa konala *Prvá slovenská krajinská fotografická výstava* na ktorej sa Štefan Chmulík predstavil s fotografiami *Kosec* a *Rybár* s figurálnou

tématikou. Na VI. členskej výstave obrazovej fotografie fotoklubu YMCA Bratislava v októbri 1935 sa predstavil s fotografiou *Práčka* zachytávajúcej ženu pri praní v rieke Papradnianke, ktorá je v súčasnosti v zbierkach SNG. Na jubilejnej výstave *Slovensko vo fotografii* (máj 1938) patril už medzi popredných krajinárskych slovenských fotografov. Za vystavené kolekcie dostal čestné uznanie od SČSFKA. Výstava vzbudila spoločenskú odozvu čo dokazujú štatistiky počtu návštevníkov, ktorý presiahol číslo 2000. Kladné recenzie priniesla dobová tlač. Výstava bola reinštalovaná v Klube fotografů amatérov v Uhorskom Hradišti, na Cudzineckej rade pre cestovný ruch v Žiline, na Riaditeľstve tatranských kúpeľov pre Tatranskú Lomnicu a v YMČe v Banskej Bystrici. Krajinárske zábery Štefana Chmulíka zachytávajúce každodenný život podhorskej obce, rodného Brvnišťa, sa stali neoddeliteľnou súčasťou ďalších výstav fotokupiny KSTL (premenovaný klub fotoamatérov YMCA na Klub slovenských turistov a lyžiarov),

odbor v Kežmarku na Prvej podtatranskej fotovýstave v Kežmarku, v decembri 1943 sa predstavil na V. jubilejnej fotovýstave Fotoskupiny KSTL Pov. Bystrica, Október 1943 predstavil aj fotografiu Pri práci, ktorá je dnes súčasťou zbierky Slovenskej národnej galérie. Nechýbal ani na *Druhej celoslovenskej fotografickej výstave* v roku 1947 v Spišskej Novej Vsi. Svoje fotografie predstavil aj v roku 1967 v Prahe na výstave Československá fotografia medzi dvoma svetovými vojnami vo výstavných sálach Obecného domu (od 24.3-15.5.1967). Fotografie Bratislavy Štefana Chmulíka sú tiež súčasťou zbierok Slovenskej národnej galérie.

BETLEHEM V ALTÁNKU STAREJ ŠKOLY A V PRIESTOROCH BYTU UČITEĽA

Mgr. Jozef Pobočík vytvoril pre múzeum v starej škole Brvnište č. 500 originálny Betlehem, ako dobročinnú akciu nielen pre Brvnišťanov, ale aj pre všetkých, ktorí sa v týchto končinách nachádzali a hľadali úprimný, prirodzený kultúrny zážitok. **Jožko, vďaka** a poďakovanie patrí aj ostatným dobrovoľníkom z FSK Bukoviny a tým, ktorí pomohli pri vianočnej výzdobe múzea a príprave výstavy.

Jedinečný šúpolienkový betlehem od Mgr. Soni Belokostolskej -s rífovými píšťalami. Upravili Ing. Mária Hároník ml. a Barborka.

MÚZY NÁS SPÁJAJÚ

24.11.2023

Rok 2023 je pre kultúrno-osvetovú činnosť na Slovensku mimoriadny a jedinečný. Je rokom, v ktorom si výrazná väčšina osvetových inštitúcií, ako i Národné osvetové centrum v Bratislave, pripomína 70. výročie svojho založenia. Počas desiatok rokov existencie dokázali svoje spoločenské opodstatnenie a stali sa piliermi neprofesionálnej kultúry, amatérskej tvorby a neformálneho vzdelávania. Práve kultúrno-osvetové inštitúcie zabezpečujú v rámci svojej pôsobnosti rozvoj záujmovej umeleckej činnosti, neprofesionálnej umeleckej tvorby, zachovávanie a šírenie tradičnej ľudovej kultúry, ako i činnosť v oblasti neformálneho vzdelávania, či prevencie negatívnych spoločenských javov.

V oblasti regionálnej kultúry pôsobí veľké množstvo zanietených a tvorivých osobností, ktoré svoj voľný čas, talent a nadanie venujú iným. Práve im je venované podujatie Múzy nás spájajú.

V príjemnom prostredí Kúpeľov Nimnica sa 24. novembra 2023 stretli kultúrno-osvetoví pracovníci, predstavitelia miestnej a regionálnej samosprávy, jednotlivci a kolektívy, pôsobiaci v našom regióne. V rámci slávnostného programu si z rúk predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslava Bašku prevzali ocenenia významné osobnosti, ktoré pôsobia v rôznych oblastiach kultúry. Vo svojom slávnostnom príhovore predseda TSK Jaroslav Baška vyzdvihol prácu kultúrno-osvetových zariadení a poďakoval všetkým, ktorí v oblasti kultúry pôsobia. Pozvaným hosťom a oceneným spríjemnili slávnostné chvíle účinkujúci - žiačky zo ZUŠ Ilava, recitátorka Michaela Žatková z Považskej Bystrice, FSK Ledničkanka, Helena Zahradníková, ženská vokálna skupina Harmony a inštrumentálne teleso Trio con brio zo ZUŠ Púchov.

Predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja udelil ocenenie:

Spolku pre rozvoj a obnovu techniky, remeselnej výroby a kultúry ROTARVAK, Brvnište
za zachovávanie a prezentovanie kultúrnych tradícií obce Brvnište, regiónu Považie a spoluprácu s Považským osvetovým strediskom v Považskej Bystrici

Organizátori podujatia Považské osvetové stredisko, Považská knižnica a Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici gratulujú oceneným.

**V ROKU 2023 POKRAČOVALO DOPLNENIE WEBOVÉHO SÍDLA
SPOJKU NA FACEBOOKU - AKTÍVNE FOTENIE VENOVANÝCH ARTEFAKTOV**

V roku 2023 sa mohla zvýšená pozornosť venovať príprave prírastkov venovaných múzeu a ich zachyteniu na webovom sídle spolku na facebooku vďaka dobrovoľníckej činnosti Mgr. Vladimíry Lauko Jackovej a nadviazať tak na predchádzajúci rok:

Foto:Štefan Chmulík

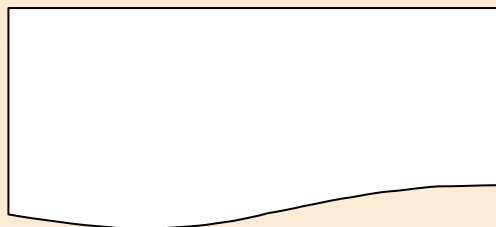

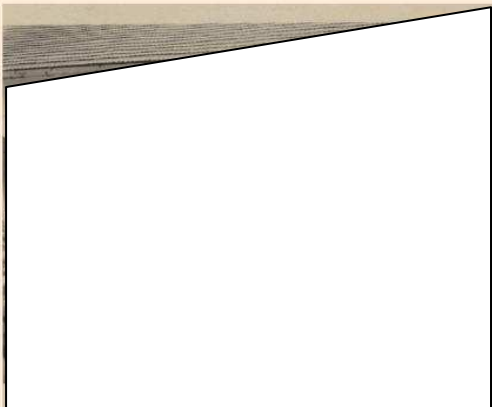
Foto:Štefan Chmulík

Pod'me si zaspomínať

HISTORICKÉ BUDOVY

Podme si zaspomínať

HISTORICKÉ BUDOVY

Dočasne bola umiestnená jedna z tried meštianskej školy aj v budove na fotografiách.

Podme si zaspomínať

HISTORICKÉ BUDOVY

Dočasne bola umiestnená jedna z tried meštianskej školy aj v budove na fotografiách.

Podme si zaspomínať

PRVNÁ MUROVANÁ ŠKOLA

na Pukánke vedľa starej
školy

Foto:Štefan Chmulík

Podme si zaspomínať

HISTORICKÉ BUDOVY

Jedna zo školských
budov v Brvništi

Foto:Štefan Chmulík

2021

Podíme si zaspomínať

HISTORICKÉ BUDOVY

Jedna zo školských
budov

Do Starej školy nám pribudlo

HISTORICKÉ POČÍTADLO

Máte doma fotku s počítadlo?
Možno práve aj zo Starej školy.
Pridajte ju do komentárov,
budeme vďační.

Podme si zaspomínať

HISTORICKÉ OSOBNOSTI

Vedeli ste, že v meštianskej škole v Brvništi učila aj *Ľudmila Pajdušáková*, prvá slovenská vysokoškolsky vzdelaná astronómka a objaviteľka 5 komét?

Do Starej školy nám pribudol

HISTORICKÝ MIKROSKOP

S označením
Štátna meštianska
škola v Brvništiach.

V zbierke starej školy máme

HISTORICKÚ LAVICU

Školská lavica je
charakteristickým
vybavením školskej triedy

V starej škole pôsobili učitelia

Ján a Júlia
KORAUŠOVCI

V starej škole máme

L'KUK

Pôvodnú knižnicu
založili 8. marca 1919
učitelia Koraušovci

V starej škole máme

L'KUK

Ľudová knižnica
učiteľov Koraušovcov
bola obnovená
21. júna 2014 v budove
starej školy v Brvništi

Podme si zaspomínať

KNIŽNICA V BRVNIŠTI

manželia Koraušovci boli
oddanými knihovníkmi

V starej škole máme

L'KUK

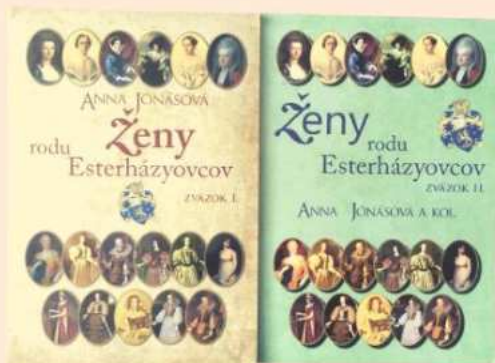
Spolok Rotarvak, n.o.
Vás pozýva na
návštevu knižnice do
múzea vybudovaného
v budove starej školy

V starej škole máme

L'KUK

Ludová knižnica
učiteľov Koraušovcov
sa stala súčasťou Múzea:
Historická škola v Brvništi
- Dom tvorivosti, zručnosti
a tradičných remesiel

Vedeli ste, že ...

OSOBNOSTI Z BRVNIŠŤA

spisovateľka PhDr. Anna
Jónasová
je rodáčkou z Brvnišťa ?

DETSKÁ KNIŽKA

Autorka PhDr. Anna Jónasová
je rodáčkou z Brvnišťa a popri
odbornej literatúre sa venuje
písaniu poézie a prózy.

Knižku ilustroval
Mgr. Jozef Pobočík, ml. z Brvnišťa.

Do Starej školy nám pribudli

HISTORICKÉ KUCHYNSKÉ VÁHY

Umiestnené sú v byte učiteľ'ov.
Daroval ich Jaroslav Hanajík a Deniska.
Veľmi pekne ďakujeme, že môžeme vystaviť
vzácnu exponát banskobystrickej starej mamy.

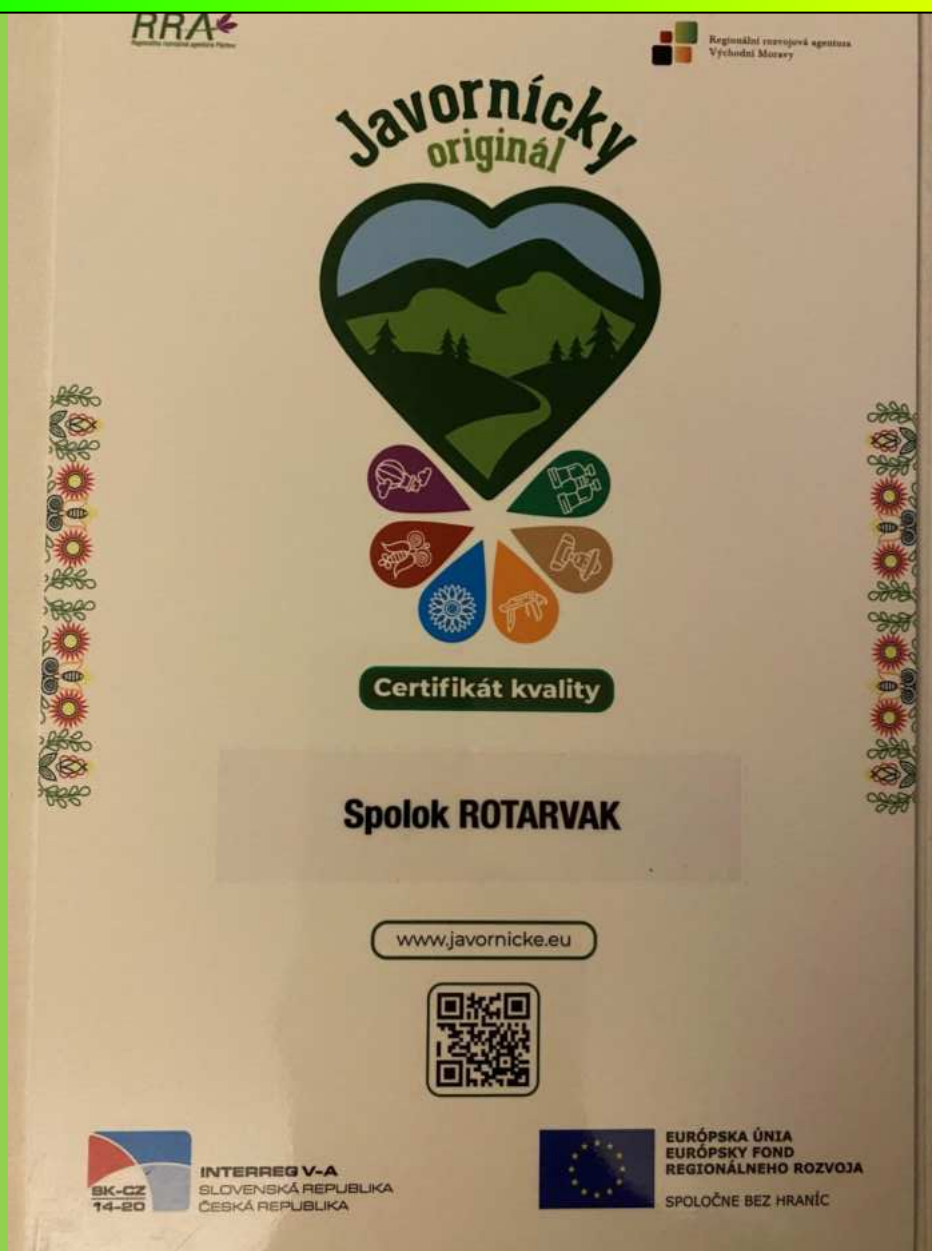

FOND NA PODPORU UMENIA

ŽIADOSŤ PÍŠŤALKÁRSKE BRVNIŠTE

Zverejnená v CRZ

JAVORNÍCKY ORIGINÁL ZNAČKA KVALITY REGIONÁLNEHO PRODUKTU

V rámci spolupráce spolku Rotarvak, n.o. s Regionálnou rozvojovou agentúrou Púchov a Regionálnou rozvojovou agentúrou Východnej Moravy, bola činnosť spolku Rotarvak, n.o. na pôde múzea Historická škola v Brvništi - Dom tvorivosti, zručnosti a tradičného remesla zaradená ako značka regionálneho produktu Javornický originál. Koordinátorom značky je Regionálna rozvojová agentúra Púchov, ktorá je financovaná z Programu INTERREG CZ-SK.

Javornický originál bola založená za účelom podpory podnikania a rozvoja cestovného ruchu na území okresov Púchov, Považská Bystrica a Vsetín. Označuje kvalitné a miestne remeselné výrobky, potravinárske produkty, ubytovanie, stravovanie a služby, ktoré sú výsledkom práce našich obyvateľov. Úlohou značky je reprezentovať kvalitu regiónu, jeho ľudí, kultúru, tradície a pozitívny vzťah k životnému prostrediu, a hlavne podporiť predaj regionálnych produktov od miestnych producentov, ktoré sú

jedinečné vo vzťahu k regiónu. Projekt je realizovaný ako spolupráca Regionálnej rozvojovej agentúry Púchov a Regionálnej rozvojovej agentúry Východní Moravy. Financovaný je z Programu INTERREG CZ-SK. Najviac informácií cez MOBILNÚ APLIKÁCIU použitím čiarového kódu. Alebo vyhľadáním v mobilnom obchode s názvom: Javornický originál. K dispozícii je aj webová verzia: www.javornicke.eu

V roku 2023 zorganizovala **Regionálna rozvojová agentúra Púchov, fotenie v rámci II. etapy projektu financovaného z Programu INTERREG CZ-SK** 3D fotografie prístupné na Google Maps Historická škola v Brvništi.

POĎAKOVANIE

Spolok Rotarvak ďakuje všetkým, s ktorými spolupracoval a ktorí sa zúčastňovali na podujatiach. Projekty boli realizované aj prostredníctvom sponzorov, ktorí priamo na miesto konania projektu priniesli vlastné koláče, pripravili pohostenie, aranžovali priestory, poskytli fotoaparát, počítač, dataprojektor a množstvo ďalších odborných rád, posudkov, vyjadrení, stanovísk a pomoci pri obnove a údržbe starej školy vrátane vlastného náradia, strojov a zariadení, ako aj pri sfunkčnení prevádzky altánku na školskom dvore a sprístupnení miestností v budove školy a udržiavaní nádvorja starej školy.

Osobitné poďakovanie za podporu patrí Obecného úradu Brvnište za podporu a vyhlásenie informácií a pozvánok v miestnom rozhlase a ich uverejnenie na webovom sídle www.brvnište.sk a za aktívnu spoluprácu, ďalej vedeniu a učiteľskému zboru Základnej školy s Materskou školou Brvnište. Veľké ďakujem patrí za spoluprácu pri aktivitách DHZ Brvnište, Klubu slovenských turistov Brvnište, Združeniu lesomajiteľov a urbárskemu spoločenstvu, TJ Slovan Brvnište, Čum dzivadlu Brvnište, miestnej včelárskej bunke vedenej Františkom Jurdíkom, miestnemu zväzu ovocinárov a neúnavnej pomoci v podobe nezabudnuteľných vystúpení miestnej folklórnej skupiny LH Bukoviny Jozefovi Minjaríkovi, Máriovi Hároníkovi ml., Patrikovi Pšuríkovi, Ľubke Hároníkovej a Radkovi Marošovi, Danielovi Šamajovi a Jánovi Lejčíkovi a celej ženskej speváckej skupine ďalším, ktorí sa pridali, Jozefovi Pobočíkovi so synom Mgr. J. Pobočíkom a za hudobný program a fotografovanie na podujatiach Viliamovi Lejčíkovi, ml., Lucii Šišťíkovej, Anne Krasňanovej, Miroslavovi Jandušíkovi, rodine Fortuníkovej, Moravíkovej a ďalším.

Viac o akciách sa dozviete na:

- www.brvnište.sk
- [Facebookrotarvak.sk](https://www.facebook.com/rotarvak.sk)
- rotarvak@gmail.com
- v Brvništských echonovinkách spolku Rotarvak
- fotodokumentácia a Kronika podujatí je prístupná v múzeu v starej škole.

9. Mediálne aktivity

- 📰 O aktivitách spolku boli vypracované a zaslané spolu s fotografickou dokumentáciou informácie do Považskobystrických noviniek.
- 📰 Pri každom realizovanom projekte boli spracované a distribuované vlastné Brvništské echonovinky spolku Rotarvak, ktoré sa stretli s veľkým záujmom.

- ✚ Dobrovoľníci a dobrovoľníčky na všetky aktivity spolku pripravili grafiku pozvánky, zabezpečili jej e-mailovú distribúciu, vytlačenie a distribuovanie v Brvništi a širokom okolí. Pozvánky boli autorsky spracované Mgr. Jozefom Pobočíkom. Okolité obce informovali o podujatia prostredníctvom obecného rozhlasu.
- ✚ Dobrovoľníci a dobrovoľníčky pracujúci pre spolok o všetkých aktivitách spolku referovali na facebooku (pripravili a zverejnili fotodokumentáciu). **O ochrane osobných údajov boli účastníci informovaní a bolo zdôraznené, že fotografie, ktoré sú zhotovované počas konania podujatí spolku, môžu byť použité ako ilustračné na propagovanie činnosti spolku a zverejnené.**
- ✚ Pri všetkých aktivitách sa pracovalo so zapožičaným notebookom, fotoaparátom a dataprojektorom, ktorý si získal veľkú obľubu.
- ✚ Dobrovoľnícky fungovala v roku 2022 stránka www.facebookrotarvak.sk
- ✚ <https://krizom-krazom.eu/regiony/pamatne-izby-v-okrese-povazska-bystrica>
- ✚ Ďalšie informácie na www.mojakomunita.sk v spolupráci s Farským úradom v Papradne.

10. Hospodárenie neziskovej organizácie

Nezisková organizácia spolok Rotarvak, n. o. zabezpečovala v roku 2023 svoju činnosť na bezodplatnom dobrovoľníckom základe vrátane bezplatnej riadiacej a účtovníckej činnosti v prospech spolku.

Dobrovoľníci zabezpečovali jednotlivé projekty a zúčastňovali sa workshopoch. Nezisková organizácie nevlastní žiadny majetok. Obnovovanú budovu starej školy má v prenájme na základe zmluvy s Farským úradom v Papradne potvrdenú Biskupským úradom v Žiline za 1 euro ročne.

Predmetom činnosti spolku je verejnoprospešná činnosť spojená s tvorbou, rozvojom ochranou, obnovou a prezentáciou duchovných, kultúrnych, technických hodnôt a remeselníckych zručností prostredníctvom realizáciou vyššie uvedených projektov a ďalších aktivít spolku v jedinečnej celoslovensky významnej budove, ktorá sa stala sídlom múzejnej expozície Historické školy – Domu tvorivosti, zručnosti a tradičných remesiel a v jeho vnútorných priestoroch obnovej Ľudovej knižnice učiteľov Koraušovcov.

O použití finančných prostriedkov rozhodovala Správna rada spolku. Spolok účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva. Všetky poskytnuté prostriedky boli účelovo určené a boli použité preukázateľne a sú dokladované. Vykonaná revízia finančných prostriedkov k 31. 12. 2023 bola bez zistených nedostatkov.

Prehľad peňažných príjmov a výdavkov – účtovná závierka je prílohou výročnej správy neziskovej organizácie za rok 2023

Prehľad príjmov a výdavkov organizácie za rok 2023 vrátane členenia podľa zdrojov je prílohou tejto správy.

Súhrnne možno konštatovať, že výdavky spolku predstavovali použitie na účely, ktoré sú predmetom činnosti spolku, a to predovšetkým na aktivity a podujatia spolku, nákup materiálu na opravu budovy starej školy a zabezpečovacie a udržiavacie práce, ďalej na tvorbu, rozvoj ochranu, obnovu a prezentáciu duchovných a kultúrnych hodnôt prostredníctvom realizovaných projektov. Spolok nemá zamestnancov.

Stav a pohyb majetku a záväzkov neziskovej organizácie -príloha

Stav a pohyb majetku: Majetok tvoria iba finančné prostriedky na bankovom účte. Organizácia zatiaľ neeviduje žiadne pohľadávky ani záväzky.

Zmeny a nové zloženie orgánov neziskovej organizácie - Správna rada sa neuzniesla na žiadnych zmenách v štatúte ani zložení orgánov neziskovej organizácie.

ZÁVER

V roku 2023 spolok realizoval aktivity a podujatia za účelom poskytovania všeobecne prospešných služieb v zmysle zakladacej listiny a štatútu so zameraním na vzdelávanie a výchovu, tvorbu, ochranu a obnovu duchovných, kultúrnych, technických a remeselníckych hodnôt a pamiatok so zámerom priblížiť historický a kultúrny vývoj oblasti a regiónu a s obmedzeniami vzhľadom na epidemiologickú situáciu. Do činnosti spolku sa pravidelne bezodplatne zapojilo v rámci dobrovoľníckej činnosti cca 50 občanov, predovšetkým mladých ľudí, študentov stredných a vysokých škôl, ale aj pracujúcich a veľa seniorov a predovšetkým rodičov s malými deťmi. Bez práce a pomoci dobrovoľníkov z radov predovšetkým občanov Brvnišťa, susednej obce Papradno a rodákov z Brvnišťa bývajúcich hlavne v Považskej Bystrici a jej okolí, by sa nemohol realizovať ani jeden projekt, ani jedno podujatie.

Príloha: Účtovná závierka

Správu vypracoval: Ján Hároník, riaditeľ spolku, rotarvak@gmail.com

Spracovala: Mária Jacková, dobrovoľníčka spolku

Graficky upravila: Vladimíra Lauko Jacková, dobrovoľníčka spolku

Technická korekcia: Mária Ambrová, dobrovoľníčka spolku

Jazyková spolupráca: Terézia Fojtíková, dobrovoľníčka spolku

Výročnú správu schválila Správna rada spolku dňa 19. mája 2024

Revíziu správu s prílohami schválila: Ľudmila Barošová, revízorka
Ing. Mário Hároník, predseda správnej rady spolku

V Brvništi dňa 19. mája 2024